

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky



Bakalářská práce

Postavení národnostních menšin ve společnosti

Radek Štekrť

© 2021 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta



ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Radek Štekr
Studijní program:	Hospodářská politika a správa
Obor:	Veřejná správa a regionální rozvoj
Vedoucí práce:	doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.
Garantující pracoviště:	Katedra statistiky
Jazyk práce:	Čeština
Název práce:	Postavení národnostních menšin v české společnosti
Název anglicky:	Position of national minorities in the Czech society
Cíle práce:	Cílem práce je analýza postavení minoritních skupin, zejména pak romské, ukrajinské a vietnamské, v sociálně ekonomickém prostředí České republiky. Práce se zaměří na postoje majoritní a minoritních skupin v jejich pracovních vztazích. Významným zdrojem dat pro tuto práci bude dotazníkové šetření v majoritní a minoritních skupinách.
Metodika:	Získané podkladové údaje budou zpracovány metodami z oblasti kvalitativních znaků a časových řad. Harmonogram: Studium odborné literatury a odborných textů: 03/2020-09/2020 Předložení konečné podoby literární rešerše: 10/2020 Výběr a zpracování dat: 08/2020-01/2021 Předložení konečné podoby bakalářské práce: 15.3. 2021
Doporučený rozsah práce:	30-50 stran
Klíčová slova:	majorita, minorita, xenofobie, dotazníkové šetření, diskriminace
Doporučené zdroje informací:	<ol style="list-style-type: none">1. <i>Mladí a nevšední : studie občanského života mladých lidí z etnických menšin a majority v České republice.</i> ŠEREK, J. -- PETROVIČOVÁ, Z. -- PORUBANOVÁ-NORQUIST, M.2. PEČÁKOVÁ, I. <i>Statistika v terénních průzkumech.</i> Praha: Professional Publishing, 2011. ISBN 978-80-7431-039-3.3. PEČKA, E. <i>Sociologie politiky.</i> Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2793-6.4. ŘEZANKOVÁ, H. <i>Analýza dat z dotazníkových šetření.</i> Praha: Professional Publishing, 2011. ISBN 978-80-7431-062-1.5. ŠTEFKO, M., KOLDINSKÁ, K. <i>Sociální práva cizinců.</i> Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-464-3

6. *Ukrajinská pracovní migrace v Česku [electronic resource] : migrace - remitence - (rozvoj)*. DRBOHLAV, D.
7. Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin.

Předběžný termín obhajoby: 2020/21 LS – PEF

Elektronicky schváleno: 2. 10. 2020
prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.
Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno: 19. 10. 2020
Ing. Martin Pelikán, Ph.D.
Děkan

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Postavení národnostních menšin ve společnosti" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odbornou spolupráci při vedení této bakalářské práce.

Postavení národnostních menšin ve společnosti

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá pracovně právními vztahy mezi minoritními menšinami vietnamskou, romskou a ukrajinskou a majoritní většinou na území České republiky. Za pomoci dotazníkového šetření byla provedena analýza základních problémů minoritních menšin v pracovněprávních vztazích. Výsledky dotazníkového šetření, jak mezi minoritními skupinami, tak mezi majoritou byli vyhodnoceny za pomoci statistických metod. Na základě výsledků vlastního dotazníkového šetření byly navrženy možné postupy do budoucna, které by mohli pomoci při řešení současných problémů minorit v jejich začleňování se do pracovních procesů a současně by mohli pomoci majoritě s pochopením problémů na straně minoritních menšin.

Klíčová slova: minorita, majorita, xenofobie, dotazníkové šetření, diskriminace

The Position of national minorities in society

Abstract

. The bachelor's thesis deals with labor law relations between Vietnamese, Roma and Ukrainian minorities and the majority majority in the Czech Republic. With the help of a questionnaire survey, an analysis of the basic problems of minority minorities in labor relations was performed. The results of the questionnaire survey, both among minority groups and among the majority, were evaluated using statistical methods. Based on the results of our own questionnaire survey, possible procedures for the future were suggested, which could help in solving the current problems of minorities in their integration into work processes and at the same time could help the majority to understand problems on the part of minorities.

Keywords: minority, majority, xenophobia, survey, discrimination

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metoda zpracování	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
Dotazníkové šetření	12
2.3 Analýza závislosti kvalitativních znaků.....	12
3. Teoretická východiska.....	15
3.1 Vymezení termínů.....	15
Minorita.....	15
Majorita.....	16
Xenofobie	16
Dotazníkové šetření	16
Diskriminace.....	16
3.2 Národnostní menšiny v České republice.....	17
3.2.1 Národnostní menšiny v České republice – vývoj od roku 1993.....	17
3.2.2 Národnostní menšiny v České republice – současnost.....	19
3.3. Vzdělání a sociální začlenění	22
3.4 Ekonomika a migrace.....	24
3.5 Práva a povinnosti národnostních menšin.....	26
4. Charakteristika vybrané problematiky menšin.....	29
4.1 Menšiny a šedá zóna zaměstnanosti.....	29
4.2 Problémy s chudobou a sociálním vyloučením.....	31
5. Analýza dosažených výsledků.....	33
5.1 Empirický výzkum a jeho struktura	34
Respondenti dle pohlaví	34
Respondenti dle věku	34
Respondenti dle vzdělání.....	35
Respondenti dle zaměstnání a sektoru.....	37
5.2 Vztahy mezi majoritou a minoritou	38
Názor majority na romskou menšinu	38
Názor majority na vietnamskou menšinu	39
Názor majority na ukrajinskou menšinu.....	39
Zastoupení menšinové skupiny	40
Zkušenosti minoritních skupin s majoritou naší společnosti.....	40
5.3 Postavení menšin na trhu práce.....	41

5.3.1 Menšiny a pohled na ně při žádostech o pracovní poměr	41
5.3.2 Názor na zaměstnávání minority z pohledu majority	41
5.3.3 Pracovní vztah s kolegou z majoritní skupiny v práci z pohledu minority	42
5.3.4 Pracovní vztah s kolegou z uvedených menšin	43
5.3.5 Diskriminace menšin ve společnosti.....	43
5.4 Vyhodnocení stanovených hypotéz.....	44
5.5 Návrhy a doporučení	47
6. Závěr	49
7. Použitá literatura	51
Seznam tabulek a grafů.....	53
Přílohy.....	54

1. Úvod

Česká republika je často představována jako etnicky homogenní země, jejíž majoritní populace nemá z historického hlediska intenzivnější zkušenosti se soužitím s lidmi odlišného národnostního či etnického původu nebo jiného vyznání. Česká společnost je rovněž charakterizována jako společnost značně xenofobní, což je zmiňováno nejčastěji ve vztahu k Romům a muslimům. Žádné z těchto konstatování však při bližším zkoumání neobstojí a jejich relevance může být zpochybněna.

Podle různých průzkumů, které budou upřesněny v textu této práce, česká společnost nemá většinově příznivý názor na Romy a muslimy, a právě tato skutečnost je někdy prezentována jako důkaz údajné xenofobie značné části Čechů, což je ovšem značně zjednodušený pohled. Objektivně je totiž nutné konstatovat, že žádná jiná národnostní menšina žijící na území České republiky nemá, tak velké procento – přesněji řečeno většinu – svých příslušníků, kteří žijí ve vyloučených lokalitách, a tedy nejsou uspokojivě integrováni do české společnosti, jako právě Romové.

Do kontrastu vůči Romům je nutné postavit zejména úspěchy, kterých při začleňování do české společnosti dosáhla vietnamská menšina, jejíž příslušníci nám přišli z kulturně velmi odlišného prostředí. Původně čelili předsudkům a zpočátku, jakožto stánkoví prodejci levného zboží, se netěšili příliš dobré pověsti. V současné době jsou Vietnamci plně integrováni. Neměli bychom opomenout i ukrajinskou menšinu, jejichž slovanská kultura je blízká té naší, a proto se snáz začleňují do naší společnosti. Díky své ekonomické aktivitě znamenají přínos pro stát i společnost a nestěžují si na žádnou diskriminaci ze strany Čechů. Rozdíly v názoru majoritní společnosti na Romy, Vietnamce a Ukrajince tedy vyvracejí tvrzení o údajné xenofobii Čechů a lze to považovat za určitou většinovou reflexi rozdílů v tom, jak příslušníci těchto menšin dokázali využít možnosti, jež jim nabízí demokratická společnost.

2. Cíl práce a metoda zpracování

2.1 Cíl práce

Cílem práce je analyzovat výsledky dotazníkového šetření, realizované na majoritní a minoritní společnostmi žijící na území České republiky, mezi hodnocenými minoritními společnostmi je společnost romská, vietnamská a ukrajinská. Výzkum bude zaměřen na názory majority na uvedené menšiny, pracovněprávní vztahy mezi majoritní a minoritní společnostmi a na výzkum diskriminace menšin.

U ukrajinské menšiny budou podklady pro dotazníkové šetření získávány většinou od dělnických profesí. U zbylých dvou menšin budou respondenti pro dotazníkové šetření osloveni napříč všemi profesemi.

Součástí této práce budou i tabulky a grafy, které nastíní rozdělení a podíl menšin v České republice a přibližný vývoj do budoucna.

Stanovené hypotézy:

Hypotéza č. 1 *Existuje závislost na pohlaví majority při zaměstnávání menšin?*

Hypotéza č. 2 *Existuje závislost na věku respondentů (patřící k majoritě) při zaměstnávání menšin?*

Hypotéza č. 3 *Existuje závislost na vzdělávání respondentů (patřících k majoritě) při zaměstnávání menšin?*

Hypotéza č. 4 *Existuje závislost na sektoru, ve kterém majorita pracuje při zaměstnávání menšiny?*

2.2 Metodika

Podkladem pro vypracování práce bylo dotazníkové šetření, které bylo vytvořeno se zaměřením na majoritní skupinu. Druhá část dotazníkového šetření byla vytvořena pro získání dat od minoritních skupin.

Práce se zaměřila, také na analýzu kvalitativních znaků a stanovení závěrů hypotéz, které byly vytvořeny v závislosti na výsledcích dotazníkového šetření.

Dotazníkové šetření

Mezi hlavní výhody dotazníkového šetření patří rychlost a variabilní zpracování získaných dat, například grafem nebo tabulkou a možnost použití statistických metod pro analýzu. Dotazník může být navíc použit i opakovaně pro srovnávací šetření.

Mezi nevýhody tohoto druhu šetření patří poměrně velká šance, že budou odpovědi, vlivem zaujetí respondenta, zkreslené. Respondenti mají při vyplňování dotazníku více času si odpovědi promyslet a tím pádem je mohou více rozmyslet oproti rozhovoru, kde nemají tolik času na promyšlení otázky a nemohou zvážit například své morální zábrany.

V případě klasického dotazníku bývá standardem pokládat respondentovi otázky zaměřené na jeho pohlaví, věk a vzdělání. Tyto otázky bývají označovány jako tvrdá fakta. Dále se můžeme setkat s otázkami typu, kde se ptám na respondentův názor, zkušenost či postoj. Tyto otázky jsou pak označovány jako otázky měkké.

Stěžejní pravidla a požadavky při vytváření dotazníku

- úspora času
- objektivní využití
- validita
- možnost využití statistických metod
- kvantitativní i kvalitativní interpretovatelnost
- standardnost využití

2.3 Analýza závislosti kvalitativních znaků

Asociací nebo kontingencí se ve statistice nazývají závislosti mezi kvalitativními znaky. Pokud se zaměříme na vztah, který asociace zkoumá, jedná se o vztah mezi alternativními statistickými znaky. Tyto znaky mohou nabývat hodnot dvou obměn (A, B). Při analýze kontingence vyplyne, že analyzuje vztah mezi kvalitativními statistickými znaky. Zde platí, že alespoň jeden z nich je znakem množným (Tabulka 1).

Tabulka 1-Kontingenční tabulka¹

Znak A Znak B	b₁	b₂	b_j		b_m	Celkem
a₁	n ₁₁	n ₁₂	n _{1j}		n _{1m}	n ₁
a₂	n ₂₁	n ₂₂	n _{2j}		n _{2m}	n ₂
.							
.							
a_j		n _j			n _j
.							
.							
a_i	n _{i1}	n _{i2}	n _{ij}		n _{im}	n _i
Celkem	n ₁	n ₂		n _j		n _m	n

Kontingence vzniká v případě třídění dvou a více kvalitativních znaků. Pro testování nezávislosti se používá χ^2 – test.

Při tomto testu formulujeme nulovou hypotézu H_0 - znaky jsou nezávislé

Podmínky pro použití testu nezávislosti v kontingenční tabulce:

- nejvíce 20 % teoretických četností může být menších než 5
- žádná teoretická četnost nesmí být menší než 1

Pro TABULKU 2x2

- $n > 40$
- pokud $20 < n < 40$, nejmenší očekávaná četnost je alespoň 5, Chí kvadrát test lze použít
- pokud $n < 20$, pak použijeme Fisherův test

$$p = \frac{\binom{a+c}{a} \binom{b+d}{b}}{\binom{n}{a+b}} = \frac{(a+b)!(a+c)!(c+d)!(b+d)!}{n!a!b!c!d!}$$

Pro jiné TABULKY

- Chí kvadrát lze použít, pokud maximálně 20% očekávaných četností je menších než 5 a žádná není menší než 2.

¹ http://multiedu.tul.cz/~jiri.rozkovec/UZS/chi2_test_o_nezavislosti.pdf

V případě splnění těchto podmínek, můžeme k výpočtu nezávislosti χ^2 použít vzorec:

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

Jako nulovou hypotézu H_0

$$H_0 : n_{ij} = \frac{n_{i \cdot} n_{\cdot j}}{n}$$

Oproti tomu H_A říká

$$H_A : n_{ij} \neq \frac{n_{i \cdot} n_{\cdot j}}{n}$$

kde n_{ij} jsou skutečné četnosti a n_{oj} jsou teoretické četnosti, které vypočítáme jako součin příslušných okrajových marginálních četností dělený celkovým rozsahem souboru (n). Vypočtená hodnota testového kritéria se porovnává s kritickou hodnotou $\chi^2(k-1)(m-1)$, kde „ k “ představuje počet obměn prvního znaku a „ m “ počet obměn druhého znaku.

Síla závislosti byla změřena pomocí Pearsonova koeficientu kontingence

$$c = \sqrt{\frac{\chi^2}{n + \chi^2}}$$

Hodnota 0 nám značí nezávislost, hodnoty blíží se k 1 absolutní závislosti.

3. Teoretická východiska

3.1 Vymezení termínů

Minorita

V rámci této kapitoly je vhodné obecně vymezit termín národnostní či etnická menšina. (Jandourek, 2012, s. 155) v této souvislosti stručně konstatuje, že termínem menšina se označuje taková sociální skupina, „....., která má z určitého hlediska menší počet členů, než má v téže společnosti skupina většinová. Někdy jsou znaky, které menšiny vyznačují, považovány ze strany příslušníků většiny za méně hodnotné (barva pleti, národnost, náboženské vyznání). Ochrana práv menšin je považována za jeden z charakteristických znaků vyspělé demokratické společnosti.“²

Je nutné, že definice národnostní menšiny není jednotná. Do roku 2001 nebyla v žádné platné právní normě v České republice uvedena definice národnostní menšiny. Teprve zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin vymezil termín národnostní menšina poněkud přesnějším způsobem.

Zmíněný zákon tedy stanoví, že národnostní menšina je společenstvím občanů České republiky, kteří žijí na území současné České republiky a odlišují se od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a současně projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka či kultury a současně za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo. Jako příslušníka národnostní menšiny pak zmíněný zákon označuje takového občana České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přitom přání, být považován za příslušníka národnostní menšiny společně s dalšími jedinci, kteří se hlásí ke stejné národnosti.³

² JANDOREK, J. *Slovník sociologických pojmů*. 2012, str. 155

³ Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin §2

Majorita

Slovo majorita se používá především v knižní formě. Jedná se o většinu, která svým počtem znamená rozhodnou sílu, dominantní postavení, ať už při hlasování, rozhodování nebo zastoupení společnosti. Počet je více než nadpoloviční, tím pádem rozhodující.

Jedná se o opačný pojem než minorita, u které se k její definici často využívá objektivních i subjektivních charakteristik.

Xenofobie

Velmi zjednodušeně řečeno, xenofobie je nedůvěra, strach nebo dokonce odpor ke všemu cizímu, může samozřejmě jít o konkrétní osoby, kultury, země nebo i náboženství. Všechny tyto pocity mohou dojít až k nenávisti. Zásadní rozdíl od rasismu je, že se neodvolává na dědičnost.

Dotazníkové šetření

Jedná se o jeden ze způsobů, jak získat názor veřejného mínění. Díky této metodě je možné ve velmi krátkém čase získat velké množství dat o názoru veřejnosti na určitý druh problematiky, kterou máme zájem prozkoumat. Do dotazníkového šetření můžeme zahrnout širší okruh lidí nebo jen určitou skupinu, a to i bez přímé interakce.

Diskriminace

Pojem se nejčastěji skloňuje v negativním postoji rozlišování lidí podle jejich příslušnosti ke skupině, která se nějakým způsobem odlišuje od základního měřítko (rasa, náboženství, pohlaví, věk apod.).

V České republice je takovéto chování vyloučeno z důvodu platnosti Listiny základních práv a svobod.

3.2. Národnostní menšiny v České republice

3.2.1 Národnostní menšiny v České republice – vývoj od roku 1993

Na skutečnosti, že velmi významná, nicméně postupná změna v etnickém složení obyvatelstva České republiky nastala po pádu komunistického režimu se souvisejícím otevřením hranic a změnou způsobu myšlení české společnosti, poukazuje řada odborníků.

(Šerek, Petrovičová, Porubanová-Norquist, 2012, s. 29) v této souvislosti připomínají, že od devadesátých let minulého století byla česká společnost konfrontována s významným nárůstem přechodné i trvalé imigrace, a to včetně imigrace nelegální. V roce 2004 Česká republika navíc vstoupila do Evropské unie, což umožnilo cizincům z jiných členských států volně se pohybovat, usazovat na našem území a hledat si zde práci. V roce 1993 se na území České republiky nacházelo 77 tisíc cizinců, kteří tak netvořili ani jediné procento populace našeho státu, zatímco v roce 2010 se jejich počet několikanásobně zvýšil, a to již na 426 tisíc a přiblížil se tak na hranici 5%. Z uvedeného počtu cizinců v roce 2010 mělo 189 tisíc osob trvalý pobyt a zbývajících 237 tisíc povolení k dlouhodobému pobytu. I přes tento nárůst v průběhu dvou desetiletí však Česká republika kolem roku 2010 zůstávala v unijním měřítku zemí s relativně malým počtem imigrantů.⁴

Situaci na konci prvního desetiletí tohoto století shrnuje také (Kutnohorská, 2013, s. 16), když připomíná, že ze všech postkomunistických zemí měla Česká republika již tehdy nejvyšší podíl cizinců na obyvatelstvo. Na Slovensku cizinci tvořili pouhé procento populace a v Polsku dokonce pouze jedno promile, zatímco pro srovnání v Německu cizinci představovali zhruba 9% obyvatelstva a v Rakousku pak více než desetinu. Navíc došlo k zajímavému vývoji, kdy se v České republice v letech 2005 až 2009 zdvojnásobil počet dětí, které se narodily cizincům, a to z 1518 dětí na začátku zmíněného období na 3104 dětí v roce 2009, přičemž nejvíce potomků se narodilo Vietnamcům a dále pak Ukrajincům a Slovákům. Přesto platilo, že plodnost cizinců byla v porovnání s plodností českého obyvatelstva – již tak dost nízkou – nevysoká, protože převážná většina cizinců přijíždí do České republiky primárně za prací, čemuž ostatně odpovídá i věková skladba

⁴ ŠEREK, J. PETROVIČOVÁ, Z. PORUBANOVÁ-NORQUIST, M. *Mladí a nevšední. Studie občanského života mladých lidí z etnických menšin a majority v České republice.*, 2012, str. 29

lidí ze zahraničí, jejíž věkový průměr se pohyboval okolo 35 let. Nejvyšší koncentrace cizinců byla v Praze, kde zhruba 145 tisíc cizinců tvořilo přibližně 12% obyvatelstva metropole. Za Prahou v tomto ohledu následoval kraj Karlovarský s podílem 6,5% a kraj Plzeňský s podílem 4,8% cizinců v přepočtu na obyvatele. Naopak nejmenší podíl cizinců byl zaznamenán v kraji Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém, kde cizinci tvořili 1,5 až 2% obyvatel. Zatímco ve většině krajů v roce 2009 převažovali mezi cizinci Ukrajinci, v Karlovarském a Ústeckém kraji to byli Vietnamci a v Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji zase převažovali Slováci.⁵

Pro upřesnění v roce 2012 tvořili nejpočetnější imigrantskou skupinu lidé z Ukrajiny, kterých na území České republiky přebývalo na 124 tisíc, za Ukrajinci následovali imigranti ze Slovenska, kterých bylo 72 tisíc, dále pak Vietnamci v počtu okolo 60 tisíc občanů, další v pořadí byli občané Ruska v počtu 32 tisíc, Polska 18 tisíc a poslední významnou skupinu tvořili Němci 14 tisíc občanů (Tabulka 2).

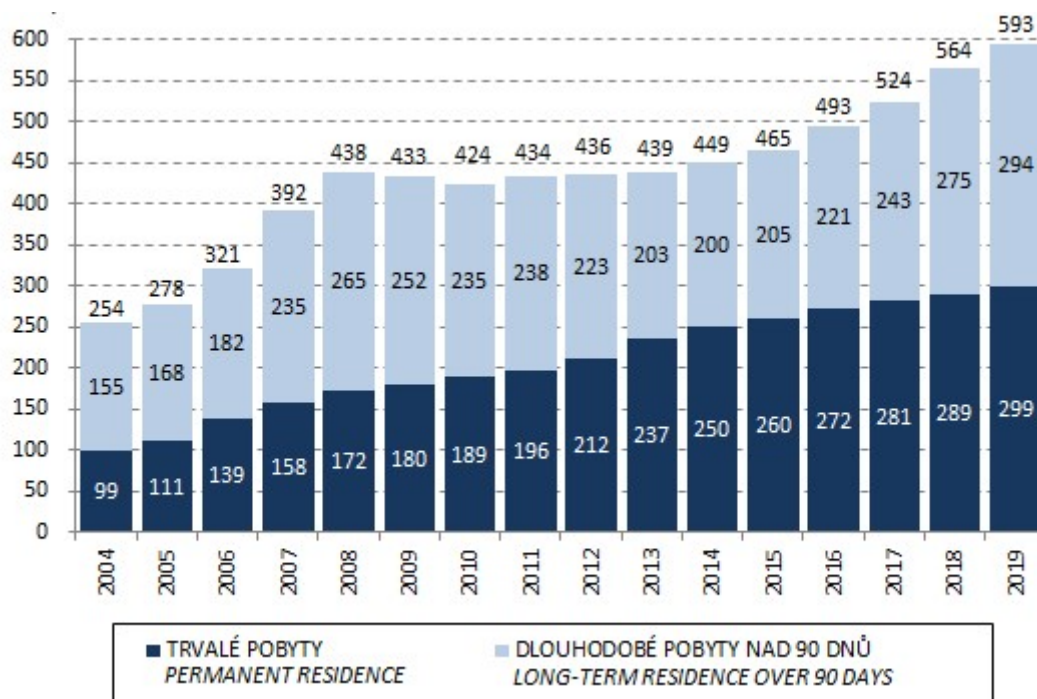
Český statistický úřad byl hlavním zdrojem všech uvedených dat. Ovšem je nutné podotknout, že zde samozřejmě nejsou zahrnuti nelegální imigranti.

Pokud se zaměříme na důvod příchodů imigrantů na naše území, tím nejčastějším bude důvod ekonomického charakteru. Proto jen malou část tohoto počtu tvoří imigranti představující studenty a děti, kteří své rodiče doprovází.

Na tomto místě je však nutné upozornit na specifický drobný problém. Občané Slovenska pobývající na území České republiky nemusí být z etnického hlediska Slováci, nýbrž Maďary nebo Romy pokud pocházejí např., z jižního Slovenska, neboť tyto dvě menšiny jsou na Slovensku relativně početné. Stejně tak občan Ruska, který na našem území dlouhodobě pobývá, nemusí být z etnického hlediska Rusem, nýbrž např. Tatarem, Arménem, Čechencem apod. Mezi cizinci s německým pasem, se pak mohou nacházet např. etničtí Turci či Kurdové. Tato skutečnost ukazuje, jak je problematika menšin pestrá a současně komplikovaná a že cizince pocházející z jednoho státu nelze nijak zjednodušeně zařazovat do kategorie příslušných národnostních menšin.

⁵KUTNOHORSKÁ, J. *Multikulturní ošetřovatelství pro praxi*. 2013, str. 16-17

Tabulka 2- Vývoj počtu cizinců v České republice podle typu pobytu (v tisících osob)



Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR

3.2.2 Národnostní menšiny v České republice – současnost

(Marinová, Otčenášek, Lendělová, 2016, s. 16) upozorňují, že oficiálně jsou státem uznané národnostní menšiny tvořeny výhradně z občanů České republiky a mají tudíž zákonem daná menšinová práva, zatímco ostatní jsou vnímány jako cizinci, byť třeba žijí na území České republiky dlouhodobě. Zákonem ustanovená práva daná národnostním menšinám proto nemohou využít. Tak např. Ukrajinec, který má české občanství, se nachází v jiné situaci než Ukrajinec, který žije v České republice, aniž by zatím občanství získal, typicky např. s povolením k dlouhodobému pobytu. Je zřejmé, že druhý z těchto modelových Ukrajinců je v České republice cizincem.⁶

Přesto lze oba výše uvedené příklady pro potřeby této práce a z praktického hlediska považovat za příslušníky ukrajinské menšiny. Lze totiž pochybovat o tom, že řadoví občané České republiky např. v rámci Ukrajinců či Vietnamců přísně rozlišují, kdo z nich je cizincem a kdo již nabyt českého občanství. Pro účely zkoumání postojů většinové společnosti k menšinovým národnostem je rozlišování mezi cizinci určité

⁶ MALINOVÁ, I. OTČENÁŠEK, J. LENDĚLOVÁ, V. *Skejuš- Skejušané- Skejušan. Rusíni v Chomutově, původ, historie a současnost.*, 2016, str. 13

národnosti a menšinovými občany téže národnosti irelevantní a navíc mnozí odborníci, když pojednávají o jednotlivých národnostních menšinách v České republice, tak rovněž nerozlišují mezi cizinci a příslušníky dané menšiny s českým občanstvím.

Početní stav a základní informace týkající se aktuální struktury menšinové obyvatelstva České republiky upřesňuje Český statistický úřad, a to na základě sčítání obyvatel z roku 2011. Je nutné upozornit, že následující přehled nezahrnuje romskou menšinu v přesném počtu, protože k té se v rámci sčítání lidu přihlásil jen velice malý počet občanů České republiky. Podrobnější charakteristiky se tedy týkají těchto menšin:⁷

- Slovenská národnostní menšina představuje nejpočetnější tradiční národnostní menšinu v celém poválečném období, což je dáno historickým vývojem, protože Slovensko, tvořilo v letech 1918 až 1939 a pak 1945 až 1992 součást společného československého státu. Po rozpadu Československa v roce 1993 se počet osob žijících v České republice a hlásících se ke slovenské národnosti podstatně snížil. Mezi lety 1991 až 2001 se jejich počet snížil o 122 tisíc a následně mezi lety 2001 a 2011 nastal další úbytek a to o 46 tisíc.
- Polská národnostní menšina tvořila až do roku 2001 druhou nejpočetnější národnostní menšinu, přičemž také ona je na území České republiky menšinou tradiční, historickou. Počet Poláků v České republice se však snižuje a v roce 2011 byli až třetí nejpočetnější národnostní menšinou za Slováky a Ukrajinci.
- Německá národnostní menšina je s územím České republiky rovněž historicky spjata. Do poválečného odsunu tvořili Němci přibližně 30% obyvatel. Počet příslušníků německé menšiny klesal i po roce 1989 a tento trend pokračoval i v roce 2011. Ke snižování počtu německé menšiny dochází jednak v důsledku nepříznivé věkové struktury, pravděpodobně však také v důsledku asimilace mladších věkových ročníků.
- Ukrajinská národnostní menšina zaznamenává od roku 1989 významný a trvalý nárůst, který velmi těsně souvisí s rozvojem pracovní migrace Ukrajinců. Oproti roku 1991, kdy se počet Ukrajinců na území České republiky pohyboval okolo osmi tisíc, byl v roce 2011 jejich počet více než šestinásobný, což znamená, že

⁷ <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>, str. 3 - 4

podíl 0,1% na populaci České republiky v roce 1991 stoupl na 0,5% populace v roce 2011.

- Vietnamská národnostní menšina zaznamenala po roce 1989 podobný početní nárůst jako menšina ukrajinská, přičemž důvody tohoto vývoje je rovněž nutné hledat v oblasti pracovní migrace. Vietnamci ve smyslu občanů Vietnamu sice byli na území České republiky přítomni již od sedmdesátých let minulého století, k vietnamské národnosti se tito občané začali více hlásit až při sčítání lidu v roce 2001. Jejich podíl na celkové populaci v roce 2001 činil 0,2%, ovšem v roce 2011 stoupl již na 0,3%.
- Rovněž ruská národnostní menšina po roce 1989 trvale narůstá. Podle sčítání lidu v roce 1991 a následně pak 2001 měli Rusové podíl přibližně 0,1% na celkové populaci České republiky, nicméně jejich celkový počet stoupl z pěti tisíc na dvanáct tisíc. V roce 2011 měli Rusové již podíl 0,2% populace s necelými osmnácti tisíci osobami.
- V případě romské menšiny máme co dočinění se zajímavým specifickým. Při sčítání lidu se totiž k romské národnosti hlásí jen velice malý zlomek jejich reálného počtu, který tedy musí být více či méně kvalifikovaně odhadován. V roce 2011, se k romské národnosti na základě vlastního vyjádření přihlásilo pouze přibližně pět tisíc osob, což představovalo méně než jedno promile populace České republiky. Ve srovnání s rokem 2001 tak zaznamenaný počet Romů dvojnásobně poklesl. Zajímavé však je, že nárůst naopak zaznamenala kategorie kombinující národnost českou a romskou, ke které se přihlásilo o téměř sedm tisíc obyvatel České republiky více než při sčítání lidu v roce 2001. Odbornou veřejností jsou tyto údaje samozřejmě považovány za výrazně podhodnocené. Sčítání lidu však považuje svobodnou deklaraci občana v této otázce za jednoznačné vyjádření (Tabulka 3).⁸

⁸ <http://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>, str. 6

Tabulka 3- Obyvatelé České republiky podle národnosti, k níž se hlásí (v jednotkách osob a procentech)

národnost	1970	1980	1991	2001	2011
Česká	9 270 617 94,4%	9 733 925 94,6%	8 363 768 81,2%	9 249 777 90,5%	6 711 624 63,54%
Moravská	nesledována	nesledována	1 362 313 13,2	380 474 3,7%	521 801 4,9%
Slovenská	320 998 3,3%	359 370 3,5	314 877 3,1%	193 190 1,9%	147 152 1,8%
Ukrajinská	9 794 0,1%	10 271 0,1%	8 220 0,1%	22 112 0,2%	53 253 0,5%
Polská	64 074 0,7%	66 123 0,6%	59 383 0,6%	51 968 0,5%	39 096 0,4%
Vietnamská	nesledována	nesledována	nesledována	nesledována	29 660 0,3%
Německá	80 903 0,8%	58 211 0,6%	48 556 0,5%	39 106 0,4%	18 658 0,2%
Ruská	6 619 0,1%	5 051 0,05	5 062 0,05%	12 369 0,1%	17 872 0,2%
Slezská	nesledována	nesledována	44 446 0,4%	10 878 0,1%	12 214 0,1%
Maďarská	18 472 0,2%	19 676 0,2%	19 932 0,2%	14 672 0,1%	8 920 0,1%
Romská	nesledována	nesledována	32 903 0,3%	11 746 0,1%	5 135 0,05%

Zdroj: ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů r. 2011, 2001, 1991, 1980 a 1970

3.3. Vzdělání a sociální začlenění

Právo na vzdělání patří mezi základní lidská práva vyplývající z úmluvy o ochraně základních lidských práv a svobod, úmluvy o právech dítěte a zároveň i školském zákoně. Vzhledem k těmto skutečnostem mají cizinci rovný přístup ke vzdělání jako ostatní občané a školský zákon navíc deklaruje, že nikdo nesmí být diskriminován kvůli rase, etnickému původu, jazyku, náboženství ani politickému přesvědčení (Tabulka 4).⁹

⁹ Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání §20

Velmi dobrou znalost českého jazyka, lze považovat za jeden ze základních předpokladů úspěšné integrace. V tomto ohledu se v České republice pozitivně projevuje skutečnost, že mezi nejpočetnějšími menšinami nalezneme příslušníky dalších slovanských národů, především Slováky a Ukrajince, kterým ovládnutí českého jazyka nečiní výraznější potíže. Platnost tohoto konstatování se přitom vztahuje především na příslušníky slovenského národa, z nichž mnozí se na teritorium Českých zemí přistěhovali již v dobách existence společného československého státu.

Vietnamské a ukrajinské děti, případně děti jiných národností běžně navštěvují české školy, jejichž fungování je na intenzivní komunikaci založeno. Čeští občané často navštěvují vietnamské obchody a restaurace, mnozí Češi mají v práci slovenské nebo ukrajinské kolegy, případně kolegy jiných etnik. Rovněž romské děti navštěvují české školy, část dospělých příslušníků romské menšiny pracuje, ostatní pak komunikují s úřady ohledně výplaty sociálních dávek. Rozhodně tedy nelze konstatovat, že komunikace mezi Čechy a příslušníky menšin je nedostatečná.

U Romů je ovšem jedním ze základních problémů to, že rodiče dětí v této menšině mají mnohdy pouze základní vzdělání, což způsobuje to, že jsou domácnosti mnohem hůře vybaveny pro přípravu dětí na školu a rodiče nejsou připraveni na to, aby své děti při studiu podporovali. Z hlediska socioekonomického postavení Romů v české společnosti lze Romy rozdělit na dvě skupiny. První z nich představují Romové, kteří jsou integrováni do většinové společnosti a které je možné považovat za jakési neviditelné Romy, protože obvykle nevyužívají sociální a další podpůrné služby. Druhou skupinu pak představují Romové, kteří jsou buď sociálně vyloučeni, nebo jsou sociálním vyloučením alespoň ohroženi¹⁰

¹⁰ <https://www.vladacz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Zprava-o-stavu-romske-mensiny.pdf>, str. 25

Tabulka 4-Mateřské, základní a střední školy, konzervatoře, vyšší odborné a vysoké školy - studující cizinci (v jednotkách osob)

Ukazatel	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Mateřské školy	3 963	4 223	4 714	5 434	6 307	7 214	8 302	9 494	10 469	11 343	11 942
Základní školy	13 839	14 109	14 315	14 551	15 109	16 477	18 281	20 237	21 992	24 026	26 527
Střední školy	7 900	8 458	8 852	9 024	9 147	8 837	8 763	9 063	9 195	9 305	9 496
Konzervatoře	118	136	151	169	185	217	212	214	208	209	219
Vyšší odborné školy	349	426	464	510	547	552	587	611	647	705	732
Vysoké školy¹⁾	34 426	37 497	38 707	39 430	40 333	40 920	42 032	43 461	43 686	44 670	46 441

Zdroj: Český statistický úřad- cizinci- vzdělání

3.4 Ekonomika a migrace

Yana Leontiyeva a kol. připomínají, že ukrajinská migrace na české území má svou poměrně dlouhou historii. Po pádu železné opony se otevřely západní i východní hranice a Československo se stalo poměrně atraktivní zemí pro imigranty, především ze zemí bývalého Sovětského svazu. Dlouhodobě špatná ekonomická situace Ukrajiny, geografická blízkost a nepříliš zásadní jazykové i kulturní bariéry byly a jsou hlavními příčinami toho, že v současné době Ukrajinci reprezentují nejpočetnější skupinu ekonomických migrantů v České republice, přičemž dočasná pracovní migrace se v případě Ukrajinců postupně změnila v trvalou imigraci. Vedle Slováků představují Ukrajinci v České republice nejpočetnější migrační komunitu. Celkový počet Ukrajinců oprávněných k přechodnému a trvalému pobytu v České republice každým rokem výrazně stoupá. Již ke konci června roku 2006 pobývalo na území České republiky zhruba 296 tisíc cizinců s povolením k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, z nichž přes 30% mělo ukrajinskou státní příslušnost. Při posuzování počtu Ukrajinců v současné době pobývajících na českém území nelze opomenout ani etnické Ukrajince, kteří již získali české občanství. Oficiální statistiky také vůbec nerepresentují rozsáhlou nelegální pracovní migraci. Podle neformálních odborných odhadů počet ilegálních migrantů na území České republiky je minimálně stejný jako počet legálně zaregistrovaných. Neregulérnost ukrajinské migrace do České republiky spočívá hlavně v nelegálním zaměstnání nebo nelegálním pobytu po ukončení platnosti víza.¹¹

¹¹ https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/247_ss_06_10.pdf, str. 32 – 33

(Macek, Lacinová, Ježek, 2016, s. 103) shrnují, že Československo a následně Česká republika zaznamenaly dvě velké vlny vietnamské imigrace. První z nich probíhala v sedmdesátých letech minulého století, kdy částečně souvisela s tehdy aktuálním ukončením vietnamsko-americké války. Druhá vlna pak započala po pádu komunistického režimu, kdy přestaly platit bilaterální smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou. Vietnamci na naše území původně přijížděli z toho důvodu, aby získali profesní zkušenosti a vzdělání v klíčových oborech, nezbytných pro obnovu jejich válkou zničené vlasti, přičemž po uplynutí dohodnuté doby se vraceli zpět. Postupně však Vietnamci v Československu začali vyvíjet ekonomické aktivity nad rámec pracovní doby, takže řada z nich se domů vracela dobře ekonomicky zabezpečená. Po roce 1989 se řada Vietnamců v České republice usídlila natrvalo a postupně se za nimi přistěhovala i část jejich rodin.¹²

Na tomto místě lze na základě údajů Českého statistického úřadu upřesnit, že věková struktura příslušníků vietnamské národnostní menšiny v České republice hlavně vypovídá o ekonomických důvodech pobytu Vietnamců na území našeho státu. Podíl osob v produktivním věku zjištěným prostřednictvím sčítání lidu, tedy občanů v rozmezí 15 a 64 let, činil v roce 2011 u vietnamské populace 83,3%. Je ovšem nutné doplnit, že Vietnamci současně měli mírně vyšší podíl dětské složky ve své populaci, než jaký byl zaznamenán u ostatních národností. V roce 2011 podíl dětí mezi Vietnamci činil 16,1%, v řadě případů se přitom jednalo o rodiny s dětmi.¹³

Pokud se zaměříme na romskou menšinu, ta na naše území přicházela postupně už od 15. století, nejedná se o klasické cizince na našem území, jako je to u vietnamské a ukrajinské menšiny. Romové se stali součástí české společnosti během období jejich kočovného života, kdy se na našem území rozhodli usadit. Podle evidenčních soupisů Ministerstva vnitra po 2. Světové válce na našem území žilo okolo 17 tisíc Romů. Z tohoto počtu můžeme vycházet při podílu dnešního zastoupení Romů na našem území.

¹² MACEK, P. LACINOVÁ, L. JEŽEK, S a kol. *Cesty do dospělosti. Psychologické a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků.*, 2016, str. 103 – 104

¹³ <http://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>, str. 13

3.5 Práva a povinnosti národnostních menšin

Společně s Českým statistickým úřadem lze na úvod této kapitoly stručným způsobem připomenout, že znalost národnostního složení obyvatelstva daného státu je nejen vhodná, ale i nezbytná pro utváření jeho sociální politiky a samozřejmě také politiky národnostní, kulturní, jazykové a integrační, přičemž současně je předpokladem pro uznávání národnostních menšin žijících na území České republiky a práv, která z jejich menšinového postavení vyplývají. Primárním právem v menšinové oblasti je právo svobodné volby vlastní národnosti. Tímto právem disponuje každý občan České republiky a je zaručeno na základě Listiny základních práv a svobod jakožto nedílné součásti ústavního pořádku České republiky. Současně platí, že jakékoli ovlivňování či nátlak směřující k odnárodnování jsou zcela zakázány.¹⁴

Občanská participace příslušníků národnostních menšin v České republice je podle (Šerek, Petrovičová, Porubanová- Norquist, 2012, s. 31) z velké části ovlivněna právním rámcem. České právo v této souvislosti rozlišuje mezi občanstvím a národností. V případě občanství se jedná o právní status, který umožňuje všem lidem uplatňovat určitá práva, přičemž na občanskou participaci mají největší vliv práva politická. Kromě občanství české právo rozeznává také tzv. národnost. Na rozdíl od občanství je národnost otázkou subjektivní volby, což znamená, že člověk se k určité národnosti může přihlásit pouze na základě svého pocitu. Příslušníci určité národnosti pak mohou na základě vlastního rozhodnutí vytvořit národnostní menšinu. Z právního hlediska je v České republice národnostní menšina tvořena českými občany, kteří žijí na území státu, avšak odlišují se od majority svým etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi. Důležitá je přitom jejich vůle považovat se za národnostní menšinu, a to např. za účelem ochrany a rozvoje vlastní kultury, jazyka a dalších zájmů, jak ostatně stanoví zákon č. 273/2001 Sb. České republiky vymezuje základní práva národnostních menšin prostřednictvím Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod a též zákona o právech příslušníků národnostních menšin z roku 2001. Dále zde funguje Rada vlády pro národnostní menšiny, která slouží k řešení problémů příslušníků etnických menšin, zejména naplňování jejich práv. Kromě toho mohou být na úrovni magistrátů měst vytvořeny komise pro národnostní menšiny. Statut národnostní menšiny garantuje skupině určitá práva, mezi která náleží především právo na

¹⁴ <http://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>, str. 1

vzdělání v jazyce dané menšiny, právo na rozvoj kultury, na sdružování či na užívání jména v daném jazyce.¹⁵

(Spirit, 2014, s. 188) v kontextu výše uvedeného připomíná, že zvláštní ustanovení Listiny základních práv a svobod se týká právě práv národnostních menšin. Tato Listina totiž zaručuje občanům tvořícím národnostní nebo etnické menšiny všestranný rozvoj, zejména pak rozvíjení vlastní kultury, rozšiřování a přijímání informací v mateřském jazyce – ovšem při současném splnění povinnosti ovládat i jazyk český – a sdružovat se v národnostních organizacích či sdruženích. Listina základních práv a svobod členům národnostních menšin dále zaručuje kromě již výše zmíněného práva na vzdělání ve vlastním jazyce také právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických skupin a některá další specifická práva.¹⁶

Další práva národnostních menšin pak zmiňují (Kukla, 2016, s. 309) a kol., kterýžto autorský kolektiv poukazuje na význam práva užívat mateřský jazyk v úředním styku. V různých mezinárodních dokumentech je pak pojetí právní ochrany národnostních menšin rozděleno do čtyř základních kategorií. První kategorie představuje právo na ochranu před násilnou diskriminací, druhou kategorii reprezentuje právo na ochranu před nenásilnou diskriminací, třetí kategorie zahrnuje právo na seberealizaci a rozvoj vlastní etnické, národnostní či kulturní identity a konečně poslední čtvrtou kategorií je právo na plnou integraci příslušníků národnostních menšin do společnosti.¹⁷

Ochrana práv menšiny – konstatuje (Černý, 2008, s. 8) – dále mimo jiné znamená, že s jejími právy nemůže nikdo jiný disponovat, dokonce ani lid sám. V demokratickém státě totiž neexistuje možnost, aby většinová část společnosti – což platí i v etnickém slova smyslu – legálním způsobem zakotvila pro určitou menšinu restrikcí práv, aby např. omezila svobodu projevu, svobodu sdružování apod. Zmíněný odborník dodává, že omezení základních práv pro menšinu by mohlo být v rozporu s principem rovnosti občanů ve státě, což je jedním ze základních pilířů demokracie.¹⁸

¹⁵ ŠEREK, J. PETROVIČOVÁ, Z. PORUBANOVÁ-NORQUIST, M. *Mladí a nevšední. Studie občanského života mladých lidí z etnických menšin a majority v České republice.*, str. 30 - 31

¹⁶ SPIRIT, M. *Úvod do studia práva*, str. 188

¹⁷ KUKLA, L. a kol. *Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí.*, str. 309

¹⁸ ČERNÝ, J. *Právní ochrana před extremismem.* str. 8

Na závěr této podkapitoly lze stručně připomenout mezinárodní závazky České republiky vztahující se k právům národnostních menšin. Jedná se o Evropskou chartu regionálních či menšinových jazyků, která pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 1. března 2007 a týká se němčiny, moravské chorvatštiny, polštiny, romštiny a slovenštiny. Dále se jedná o Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin, která byla jménem České republiky podepsána ve Štrasburku dne 28. dubna 1995.¹⁹

..

¹⁹ <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/aktuality/Zprava-o-situaci-narodnostnich-mensin-v-Ceske-republice-za-rok-2018.pdf>, str. 5

4. Charakteristika vybrané problematiky menšin

4.1 Menšiny a šedá zóna zaměstnanosti

V mnoha případech se uvedené menšiny dostávají do situace, kdy neuspějí na trhu práce. Důvodem mnohdy bývá nekvalifikovanost pracovníků v dělnických profesích, mzda anebo podmínky, za kterých není možné se na primárním či sekundárním trhu práce udržet. V místech s vysokou nezaměstnaností je podle samotných nezaměstnaných „práce na černo“ jedinou možností, jak mít více peněz, než při práci za plat, který jen o málo převyšuje minimální mzdu.

Práce na černo- jeden z nejvíce rozsáhlých projevů šedé ekonomiky, kdy zaměstnanec a zaměstnavatel nemají uzavřenou zákonem danou pracovní smlouvu. Tato skutečnost se nejčastěji děje z důvodu ušetření peněz zaměstnavatele, při odvodu zákonem daných daní za zaměstnance

„Minimální mzda - je nejnižší přípustná výše odměny za práci v základním pracovněprávním vztahu.“²⁰ Minimální mzda je daná zákonem.

Všechny uvedené skutečnosti zavádějí potom důvod pro to, přivydělávat si nelegální cestou a dostat se do tzv. práce na černo. Tím rozumíme šedou zónu ekonomiky. Jedná se o ekonomiku, ve které se pravidla daná zákonem nedodrží. Setkáváme se zde s platbami bez platných účetních dokladů, s prací bez pracovní smlouvy a obcházením daňových zákonů.

(Beck, 2004, s. 142-144). Zmiňuje tzv. dvojí pohyb u příjmů. Jedná se o stále se zvětšující rozdíl mezi podnikateli a samostatně pracujícími osobami a lidmi, kteří zastávají práci námezdní síly. První skupina je finančně zajištěna, druhá skupina se ale dostává do šedé zóny, tedy neúplné nebo přechodné zaměstnanosti nebo úplné nezaměstnanosti. Tato

²⁰ Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce § 111

skupina lidí žije logicky skromněji a často z veřejných prostředků nebo z práce na černo či jiných individuálních prostředků.²¹

Nejčastěji se s „prací na černo“ setkáváme ve stavebních profesích nebo v odvětvích s občerstvením či prodejem drobného zboží. Počet pracovníků, kteří se nechávají zaměstnávat na černo, neustále roste.

Vyřazení žadatele z evidence úřadu práce z důvodu nelegálního zaměstnání je dle zákona možné, ovšem trestat lze jen toho, kdo je zaměstnaný na pracovní smlouvu, ale úřadu tvrdí, že práci nemá. Uzavření pracovní smlouvy musí každý člověk vedený v seznamu pracovního úřadu nahlásit den dopředu. Pokud to neudělá, maří jeho práci. Podle zákona je na šest měsíců vyřazen z evidence a přijde o všechny dávky státní sociální podpory²².

Pokud ovšem nezaměstnaný smlouvu nemá, je pak dokazování „práce na černo“ obtížné a rizika a sankce z kontrol firem jsou v současné době malé a drobným podnikatelům se často vyplatí osoby na černo zaměstnávat z důvodu ušetření peněz z odvodu za zaměstnance (Tabulka 5).

Tabulka 5-Počet kontrol nelegálního zaměstnávání, které provedla inspekce práce, a počet odhalených případů (v jednotkách případů)

Rok	Počet kontrol	Češi	Cizinci z EU	Cizinci ze zemí mimo EU	Celkem
2013	36 101	1 394	295	1 481	3 170
2014	15 911	1 238	184	650	2 072
2015	9 583	1 913	294	858	3 065
2016	9 308	760	193	1 337	2 290
2017	9 707	767	234	1 917	2 918
2018	8 339	763	225	3 595	4 583

Zdroj: Zpráva o potírání nelegálního zaměstnávání v roce 2018, Ministerstvo práce a sociálních věcí

²¹ BECK, U. *Riziková společnost*, 2004, str. 142

²² Zákon č. 435/2004 Sb. *Zákon o zaměstnanosti* § 139

4.2 Problémy s chudobou a sociálním vyloučením

Chudoba a sociální vyloučení patří mezi palčivou problematiku, zejména pak u romské menšiny. Vzrůstající počet sociálně vyloučených lokalit naznačuje narůstající propast mezi majoritní a romskou společností.

V 90. letech docházelo k masivnímu odsunu Romů z center měst do sociálně vyloučených lokalit na okrajích měst, což mělo za následek vznik sociálně vyloučených lokalit, kde Romové žijí ve velice obtížných podmínkách.

Lokality tohoto typu můžeme vidat na mnoha místech v České republice. Podle studie, kterou si nechalo vypracovat ministerstvo pro místní rozvoj, je patrné, že vývoj počtu těchto lokalit strmě stoupá (Tabulka 1). Když se celkový počet lokalit mezi léty 2006 a 2014 téměř zdvojnásobil. Spolu s tím roste samozřejmě i počet ubytoven, kam jsou sociálně slabí umisťováni. Dá se předpokládat, že vzhledem k této skutečnosti vzrostl i počet obyvatel v těchto lokalitách žijící. Podle průzkumů v těchto lokalitách žije okolo 115 000 obyvatel (Graf 1), což je v porovnání s rokem 2006 téměř dvojnásobný počet (Tabulka 6).²³

Tabulka 6-Změny počtu sociálně vyloučených lokalit v jednotlivých krajích (v jednotkách lokalit)

Kraj	Počet lokalit		
	2006	2014	Index změny
Hl. Město Praha	6	7	1,17
Jihočeský	16	38	2,38
Jihomoravský	11	28	2,55
Karlovarský	18	61	3,39
Královéhradecký	25	36	1,44
Liberecký	26	48	1,85
Moravskoslezský	28	72	2,57

23

https://irop.mmr.cz/IROP/media/SF/Microsites/IOP/%C5%BDadatel%C3%A9%20a%20p%C5%99%C3%A9Djemci/Pro%20%C5%BEadatele/P%C5%99ehled%20oblast%C3%AD%20intervence/6.1/Analýza_sociálně_vyloučených_lokalit_v_CR.pdf

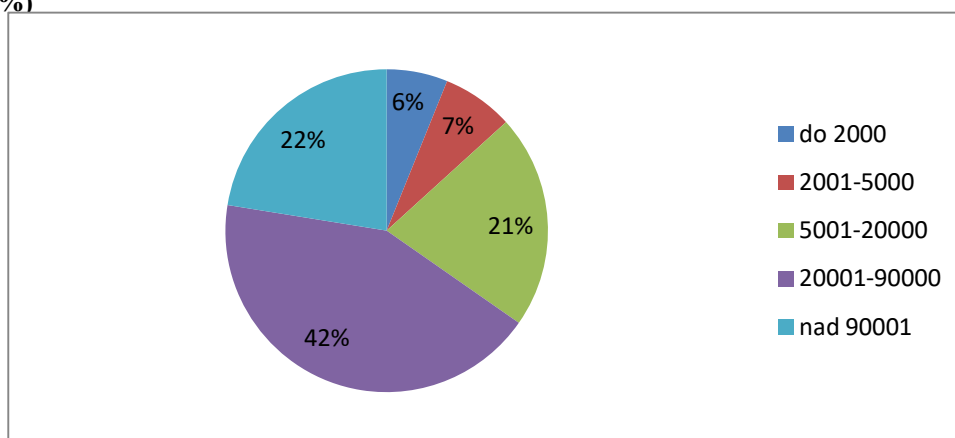
Olomoucký	27	62	2,3
Pardubický	15	24	1,6
Plzeňský	17	42	2,47
Středočeský	36	64	1,78
Ústecký	63	89	1,41
Vysočina	11	13	1,18
Zlínský	11	22	2,00
Celkem	310	606	2,01

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

V těchto lokalitách je i přes velmi špatné podmínky k životu a nízký životní standart velmi vysoký a prostředí neodpovídající nájem, který mnohdy převyšuje oblastní standart. Obyvatelé, kteří v těchto oblastech žijí, často tvoří mnohačlenné rodiny, kdy valná většina členů těchto rodin je v situaci, kdy nemohou do rodinného rozpočtu přispět, ať už z důvodu věku nebo například u žen z důvodu mateřské dovolené. Z těchto důvodů je pak většina rodiny odkázána na pomoc ze sociálních dávek a jen málo finančních prostředků je schopna ušetřit na zlepšení jejich ekonomické situace.

Všechny uvedené vlivy mají za následek prohlubující se chudobu a sociální vyloučení těchto občanů, kteří mají jen malou šanci se z tohoto „bludného“ kruhu dostat.

Graf 1- Počet obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách podle velikosti obce, ve které žijí (v %)



Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, IROP

5. Analýza dosažených výsledků

Zdrojem dat pro vypracování tohoto šetření byly dva typy dotazníků. Každý z dotazníků byl vytvořen podle toho, jakou konkrétní skupinu oslovuje. První dotazník byl vytvořen pro majoritní skupinu obyvatel České republiky (tedy pro respondenty hlásící se k české národnosti). Druhý typ dotazníku byl určen pro minoritní skupiny (respondenty hlásící se k romské, vietnamské nebo ukrajinské menšině), přičemž ukrajinskou menšinu tvořili pouze zástupci dělnických profesí. Dotazníkové šetření probíhalo u obou skupin obyvatel v listopadu a prosinci roku 2020.

Dotazníku s názvem „Postavení romského, ukrajinského a vietnamského etnika ve společnosti“ vyplnilo 220 respondentů z řad majority (Příloha č. 1).

Dotazník určený pro minoritní respondenty vyplnilo 38 příslušníků Romské, 62 Vietnamské a 30 Ukrajinské minority (Příloha č. 2).

U příslušníků ukrajinské menšiny byla většina dotazovaných z dělnických profesí. Nepoměr v počtu mezi minoritou a majoritou byl způsoben komplikovanějším získáváním dat od minoritních skupin. Respondenti, pro dotazníkové šetření, byli získáváni formou oslovení při běžném mimopracovním hovoru, při práci nebo z řad kolegů autora práce. Návratnost dotazníků byla potom prakticky ve 100% podílu.

Dotazník pro majoritu čítal 8 otázek. První otázky dotazníku byly zaměřeny na zjištění základních identifikačních údajů o respondentovi (pohlaví, věk, vzdělání), další otázky byly zaměřeny na zaměstnání, pracovní vztahy s menšinou a náhled na ní.

Dotazník pro minoritní skupinu tvořilo 10 otázek, kdy byl základ stejně jako u majority zaměřen na základní identifikaci respondenta. Navíc zde byla otázka zaměřena na to, ke které národnostní menšině se respondent hlásí. Dotazník dále pokračoval souborem otázek zaměřených na současné zaměstnání, pracovní vztahy, žádost o práci a případnou diskriminaci. Data byla zpracována za pomoci programu Microsoft Excel.

5.1 Empirický výzkum a jeho struktura

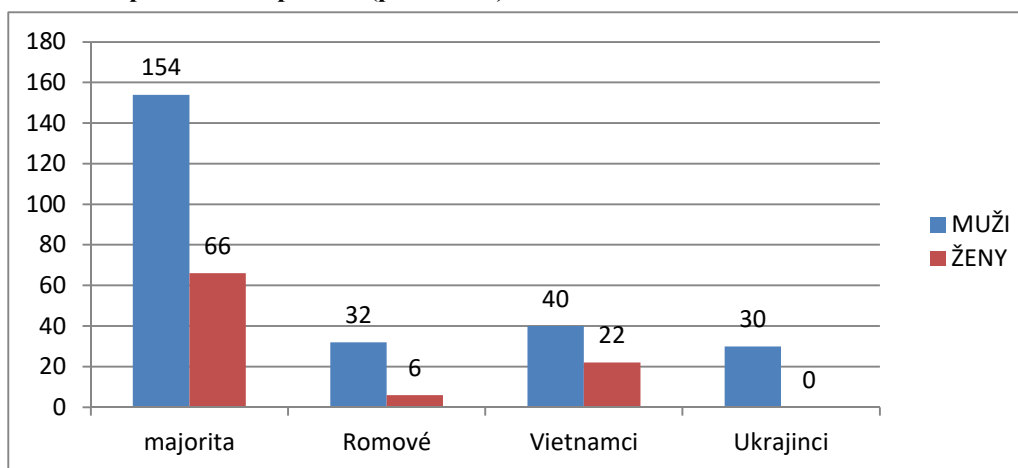
Respondenti dle pohlaví

V dotazníkovém šetření bylo mezi otázkami pro respondenty zahrnuto i zjištění pohlaví respondenta, aby bylo možné stanovit nejpočetnější skupinu respondentů. Tyto údaje byly potom rozděleny do grafů.

Při zjišťování pohlaví dotazovaných respondentů byli tito respondenti rozděleni na základě dotazníku do skupin nejen podle pohlaví, ale i podle příslušnosti k majoritní nebo minoritní skupině. (Graf 2).

Nejpočetnější skupinu tvořili muži z majority, celkem jich bylo 154, ženské pohlaví zastupovalo 66 žen. U Romské skupiny se průzkumu účastnilo 32 mužů a 6 žen. Vietnamskou menšinu v průzkumu tvořilo 40 mužů a 22 žen. Ukrajinskou menšinu respondentů tvořili pouze muži v počtu 30. Nepoměr mezi zástupci majority a minority byl způsoben především komplikovanější možností získání osobního kontaktu, z důvodu současných vládních nařízení.

Graf 2- Respondenti dle pohlaví (počet osob)



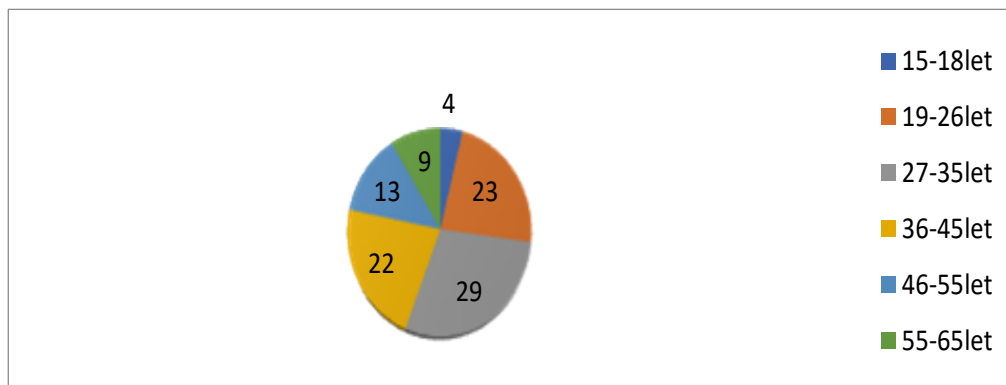
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Respondenti dle věku

V dotazníkovém šetření byli respondenti rozděleni do šesti kategorií. U majoritní společnosti měla největší zastoupení věková skupina 27-35let, další nejpočetnější skupinou respondentů byli lidé ve věku 36-45 let. Tyto dvě kategorie tvořily dohromady 52% respondentů, což bylo 114 lidí. Věková skupina 19-26let byla v pořadí na

třetím místě, zbytek pořadí tvořilo 28 zástupců kategorie 46-55let, 14 respondentů ve věku 56-65let, zbylých 9 respondentů tvořilo skupinu 15-18let(Graf 3.).

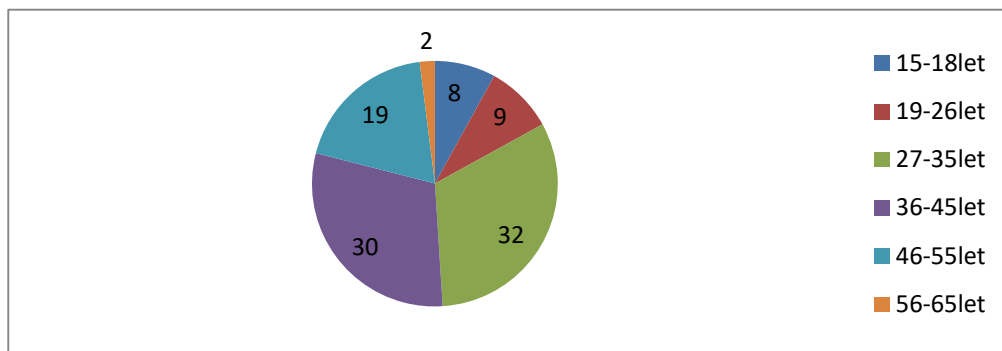
Graf 3 - Věková skupina respondentů- majorita (v%)



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

U respondentů minoritních skupin bylo pořadí u nejpočetnějších skupin totožné. Lišilo se to u zbylých věkových kategorií, kdy se na třetím místě umístila kategorie 46-55let. Prakticky stejný počet respondentů byl ze skupin 15-18 a 19-26let. Zanedbatelná je skupina 56-65 let, kde se průzkumu zúčastnil pouhý jeden respondent (Graf 4).

Graf 4- Věková skupina respondentů minorita (v %)



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Respondenti dle vzdělání

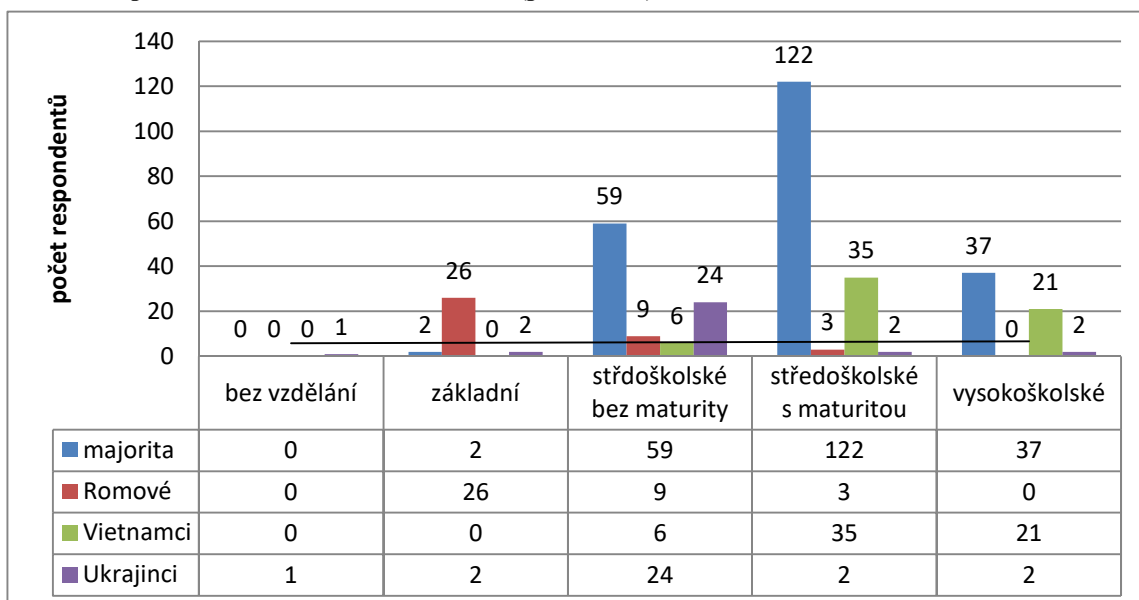
Pokud se zaměříme na rozdělení respondentů dle vzdělání, potom u majoritní skupiny dosáhlo nejvíce dotazovaných středoškolského vzdělání s maturitou 122. Další nejpočetnější skupinou byli respondenti se středoškolským vzděláním - 59 respondentů a

37 mělo vysokoškolské vzdělání. Z těchto údajů je patrné, že jen 2 respondenti měli pouze základní vzdělání. Bez vzdělání nebyl nikdo z dotazovaných.

Z dotazníku je zřejmé, že otázka byla položena na základě ukončeného vzdělání, tím pádem se dá předpokládat, že někteří respondenti, zejména z mladších věkových skupin (19-26let) stále ještě studují a můžou v budoucnu získat vzdělání vyšší.

U minoritních skupin byli údaje o vzdělání odlišné, lišili se i napříč jednotlivými skupinami. U romské menšiny bylo nejčastějším vzděláním základní - 26 respondentů. Následovalo středoškolské – 9 respondentů, ovšem v průzkumu byli i respondenti, kteří dosáhli středoškolského vzdělání s maturitou. Ze zbylých skupin nebyl mezi dotazovanými nikdo. U vietnamské skupiny bylo stejně jako u majority nejvíce respondentů s maturitou – 35 respondentů. Změnou oproti majoritě bylo, že další nejpočetnější skupinou byli vysokoškolsky vzdělaní – 21 respondentů. Zbývající počet respondentů 6 mělo vzdělání středoškolské. Ukrajinská menšina měla 24 respondentů se středoškolským vzděláním, 2 respondenti s maturitním vzděláním, dále 2 vysokoškolsky vzdělané, zbylí 2 respondenti byli se základním vzděláním. (Graf 5)

Graf 5 - Respondenti dle dosaženého vzdělání (počet osob)



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

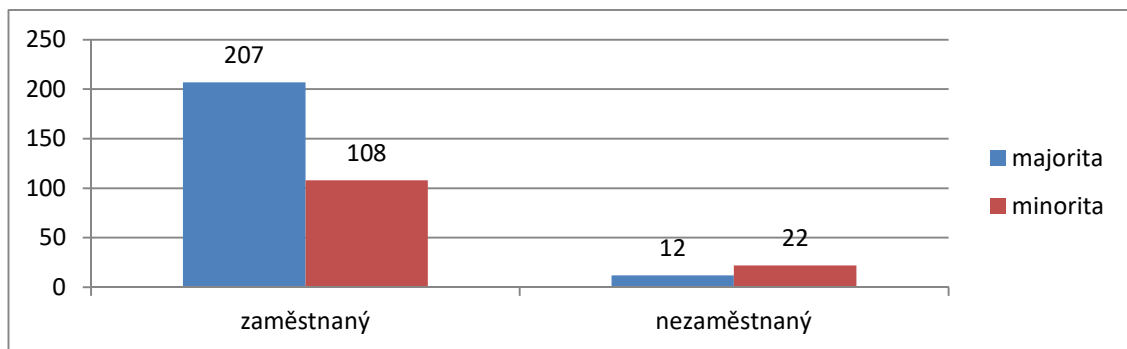
Respondenti dle zaměstnání a sektoru

V dotazníku je zřejmé, že jak u majority (94%), tak u minority (82%), byl počet zaměstnaných respondentů naprosto převažující, jelikož pouhých (6 %) majoritních respondentů bylo v době průzkumu nezaměstnaných. U minority to byl také nepříliš vysoký počet nezaměstnaných (18%) respondentů (Graf 6).

Pokud se zaměříme na sektory, ve kterém majoritní skupina pracuje, tak ze zjištěných výsledků dotazníků je patrné, že 43% respondentů pracuje ve státním sektoru, což je asi nejvíce způsobeno sociálními jistotami. 36% respondentů dle průzkumu pracuje v soukromém sektoru, zbylých 21% dotazovaných se živí, jako osoba samostatně výdělečně činná.

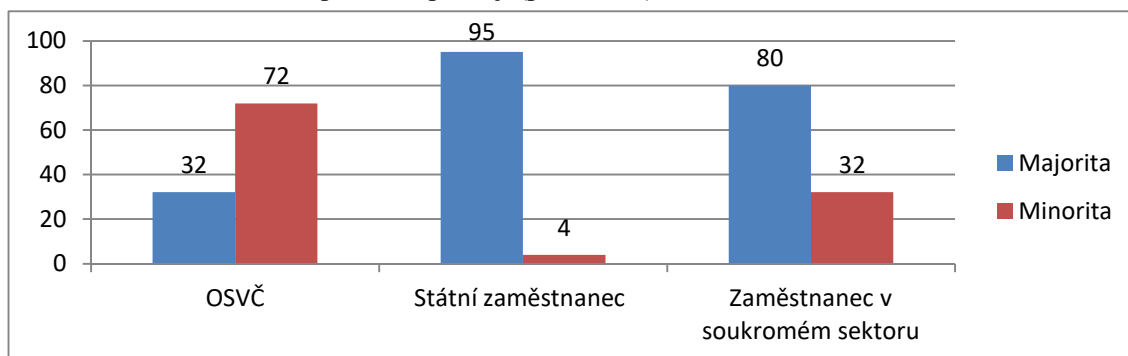
Při rozboru minoritní skupiny respondentů, co se pracovního sektoru týče, je patrné, že dvě třetiny (66%) dotazovaných je vedeno jako OSVČ, 30% minoritních respondentů je zaměstnáno v soukromém sektoru a jen nepatrné množství (4%) respondentů pracuje ve státním sektoru (Graf 7).

Graf 6- Současně zaměstnaná x nezaměstnaná majorita/ minorita (počet osob)



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Graf 7- Sektor, ve kterém respondenti pracují (počet osob)



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

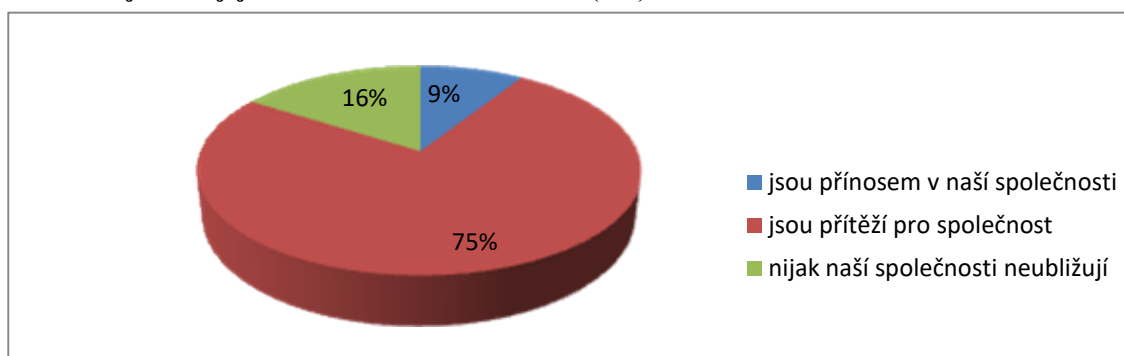
5.2 Vztahy mezi majoritou a minoritou

Názor majority na romskou menšinu

V dotazníkovém šetření byla položena otázka, která měla co nejlépe specifikovat názor majoritní společnosti na jednotlivé minoritní skupiny. Na výběr byli tři možné typy názoru. První názor – menšina je přínosem pro naši společnost. Druhou možností odpovědi byla odpověď, ve které se respondent o menšině vyjádřil jako o skupině, která naší společnosti nijak neubližuje. Poslední možností odpovědi bylo, že dotazovaným daná menšina vadí.

Pokud se zaměříme na odpovědi respondentů ohledně romské menšiny, vyplývá nám, že 75% dotazovaných odpovědělo, že tato skupina jim nějakým způsobem vadí. Nejčastějším důvodem tohoto rozhodnutí bylo dle odpovědí vysoká kriminalita a nepřizpůsobivost. 16% lidí se vyjádřilo, že majoritní společnosti nijak neubližují. Zbývajících 9% respondentů se k této skupině vyjádřilo, jako ke skupině, která je naší společnosti přínosem (Graf 8). Procentuální rozložení odpovědí a převažující množství záporného náhledu na tuto menšinu může být způsoben tím, že mnoho respondentů z řad majority pochází z Ústeckého kraje, kde bývají dle průzkumů s touto menšinou časté spory.

Graf 8- Majorita a její náhled na romskou menšinu (v%)

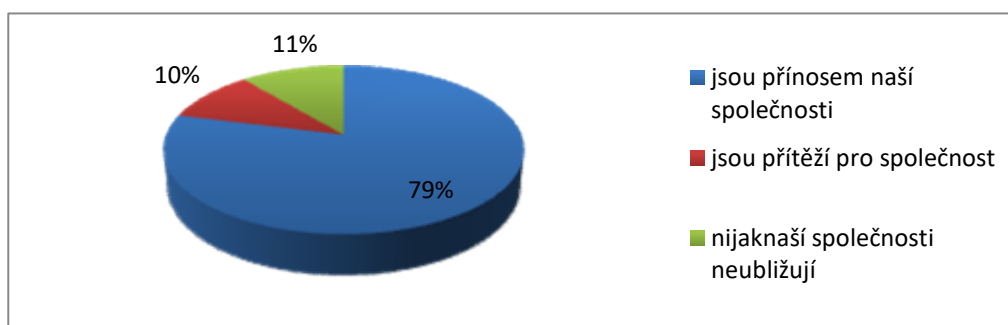


Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Názor majority na vietnamskou menšinu

Při názoru na vietnamskou menšinu, bylo rozložení odpovědí oproti romské menšině dosti odlišné, dalo by se říci naprosto opačné, jelikož v dotazníku 79% respondentů vyjádřilo názor, kde se domnívají, že je tato menšina přínosem společnosti. Pouhých 10% dotazovaných bere tuto menšinu jako přítěž pro společnost. Zbylých 11% respondentů mělo názor nestranný a podle jejich názoru naší společnosti nijak neubližují (Graf 9). Tyto odpovědi rozhodně ovlivnilo každodenní vnímání této menšiny, jako menšiny, snažící se v maximální možné míře přizpůsobit místním poměrům.

Graf 9- Majorita a její náhled na vietnamskou menšinu (v%)



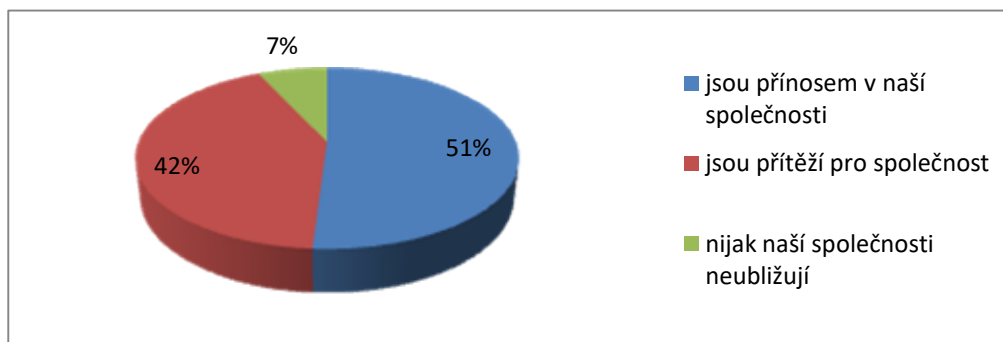
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Názor majority na ukrajinskou menšinu

Názor na tuto minoritu byl dle odpovědí repondentů celkem vyrovnaný. Podle počtu odpovědí se nadpoloviční většina (51%) vyjádřila tak, že jsou přínosem naší společnosti. Názor, že respondentům menšina vadí, mělo 42% respondentů. Nejčastějším důvodem této odpovědi bylo, že berou společnosti pracovní místa. To, že naší společnosti

nijak neubližují, odpovědělo 7% dotazovaných (Graf 10). Tento názor na ukrajinskou menšinu do značné míry ovlivnilo běžné setkávání s touto minoritou, během budování různých infrastruktur nebo na stavbách, kde je majoritní společnost svědkem pracovního procesu této menšiny.

Graf 10- Majorita a její náhled na ukrajinskou menšinu (v%)

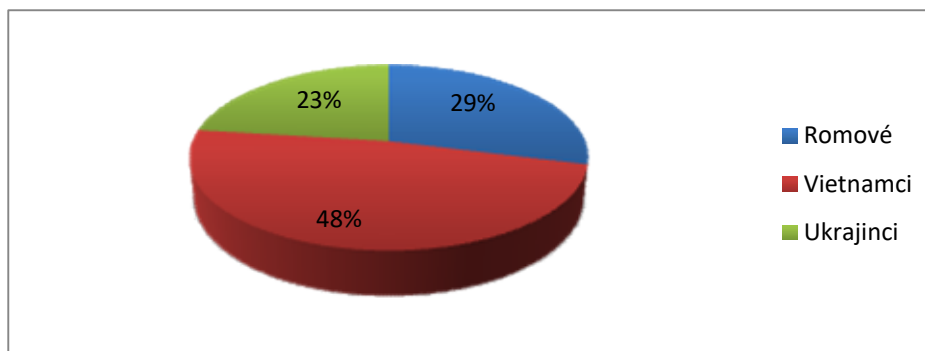


Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Zastoupení menšinové skupiny

Při pohledu na procentuální zastoupení menšin v dotazníkovém vyplývá, že převažující počet osob tvořili respondenti z vietnamské menšiny 48%, podíl romské 29% a ukrajinské 23% menšiny byl dosti podobný, ovšem je nutné podotknout, že respondenty ukrajinské menšiny tvořili pouze muži z dělnických profesí (Graf 11).

Graf 11- Zastoupení menšinové skupiny (v %)



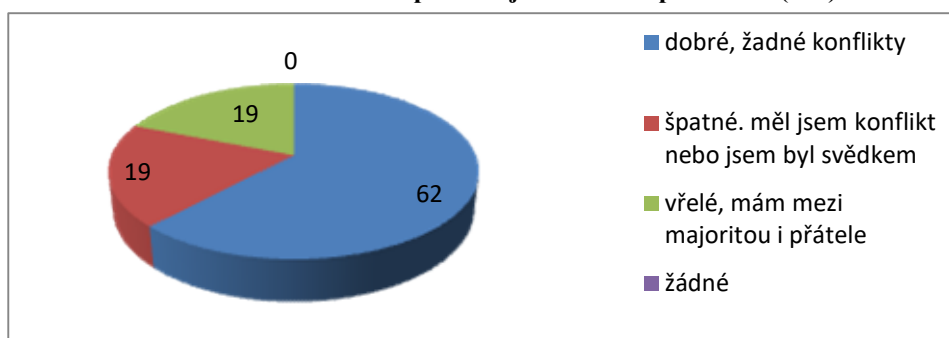
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Zkušenosti minoritních skupin s majoritou naší společnosti

Při rozboru otázky, jaké má minorita zkušenosti s majoritní společností, odpovědělo 62% dotázaných, že má s majoritou dobré zkušenosti a nezažili s ní žádné konflikty. Podíl respondentů, kteří hodnotili své zkušenosti s majoritní skupinou špatně (popř. jako skupinu

s kterou měli konflikt nebo byli svědkem konfliktu), byl 19%. Zajímavé je, že stejných 19% respondentů u této otázky odpovědělo, že má s majoritou velmi vřelé vztahy a má v ní i přátele. Žádný dotázaný z řad minority neodpověděl, že by dosud žádné zkušenosti s majoritou neměl (Graf 12).

Graf 12- Zkušenosti minoritních skupin s majoritou naší společnosti (v%)



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.3 Postavení menšin na trhu práce

5.3.1 Menšiny a pohled na ně při žádostech o pracovní poměr

Při třídění odpovědí na tuto otázku byl názor respondentů celkem jednoznačný. Celých 90 % dotázaných zástupců minority se v dotazníku vyjádřilo, že se nesetkalo s tím, že by jejich minoritní začlenění nějak ovlivnilo žádost o práci. Zbýlých 10% respondentů mělo zkušenosti opačné a domnívají se, že jejich žádost o práci byla ve velké míře ovlivněna minoritní příslušností.

Tyto výsledky pravděpodobně do velké míry ovlivnila obava firem z toho, že by mohli být nařknuti z diskriminace, anebo naopak snaha menšinám pomáhat.

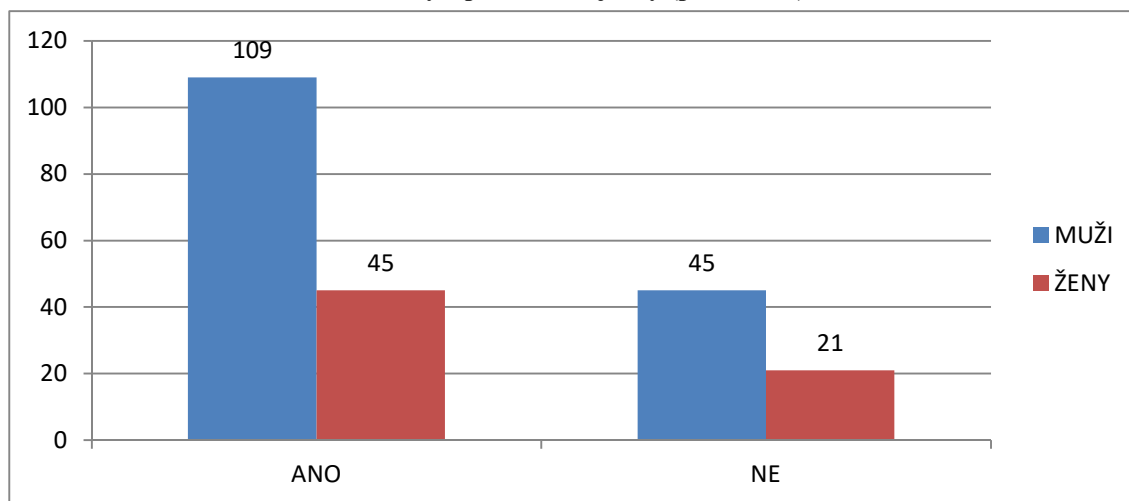
5.3.2 Názor na zaměstnávání minority z pohledu majority

Pro zjištění názoru majority na zaměstnání někoho, buď z romské, vietnamské nebo ukrajinské minority, byly položeny dvě otázky. Názor respondentů nebyl u této otázky jednostranný. Dá se říci, že byl názor rozdělen v poměru $\frac{2}{3}$ pro zaměstnání minority a $\frac{1}{3}$ respondentů proti (Graf 13).

Důvodem pro zaměstnání minoritní menšiny bylo dle respondentů nejčastěji to, že této menšině důvěřují a věří, že bude pro jejich tým přínosem. Dalším důvodem proč

minoritního zaměstnance přijmout, byla obava z diskriminace. Důvodem pro odmítnutí příslušníka minority bylo nejčastěji to, že by raději viděli příslušníka majoritní společnosti z důvodu lepší komunikace se zákazníky a zkušeností s nimi.

Graf 13 Názor na zaměstnání minority z pohledu majority (počet osob)

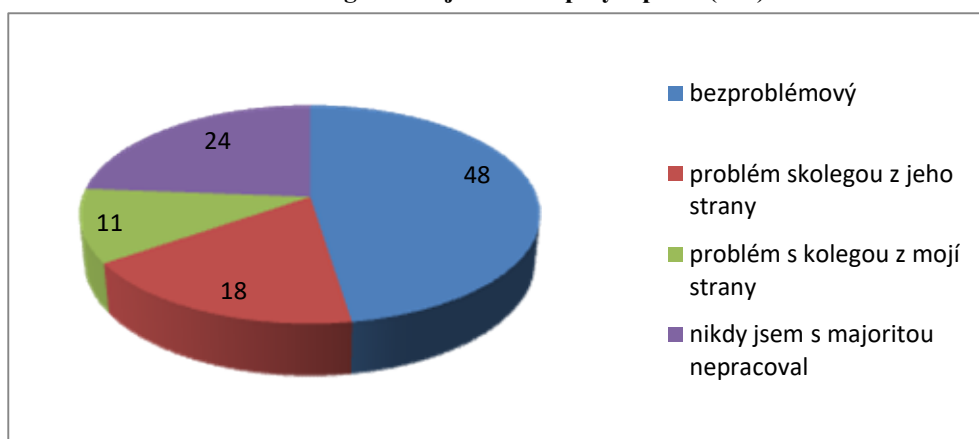


Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.3.3 Pracovní vztah s kolegou z majoritní skupiny v práci z pohledu minority

Pokud se zaměříme na pracovní vztahy minority s majoritou, potom je z výsledků šetření patrné, že 48% dotázaných respondentů z řad minoritních skupin, hodnotí svůj pracovní vztah s kolegou jako bezproblémový. Necelá pětina respondentů odpověděla, že měla nebo má v práci problém se svým kolegou ze strany svého majoritního kolegy. Ovšem 11% dotázaných uvedlo, že má v práci stejný problém, jako v předchozím případě, ale na rozdíl od předchozího případu byl problém s kolegou na straně minority, což může být způsobeno nedůvěrou a špatnými zkušenostmi. Zbýlých 24% respondentů dodalo, že s majoritou nikdy nepracovalo a nemá proto zkušenosti. Zásahu na tomto výsledku může mít i skutečnost, že jsou některé minoritní skupiny vůči majoritě nedůvěřivé a dávají raději přednost práci uvnitř své menšiny (Graf 14)

Graf 14- Pracovní vztah s kolegou z majoritní skupiny v práci (v%)



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.3.4 Pracovní vztah s kolegou z uvedených menšin

Při rozboru odpovědí na tuto otázku je zřejmé, že nadpoloviční většina 55% respondentů, má pracovní zkušenosti s kolegou z uvedených menšin. Z tohoto počtu hodnotilo 42% respondentů tento pracovní vztah jako bezproblémový a nebyl jim nijak nepříjemný. Zbýlých 58% dotazovaných uvedlo, že měli s kolegou z minority v práci problém a vadilo jim s menšinou pracovat. Je zřejmé, že odpovědi respondentů ovlivnili osobní zkušenosti z pracovního procesu, který byl nějakým způsobem s minoritními skupinami spojen.

Druhá část odpovědi byla zaměřena na ty respondenty, kteří nemají s minoritou pracovní zkušenosti. Otázka byla položena formou, kde se respondent vyjadřoval k tomu, s kterou minoritní skupinou by pracovat nechtěl. V této části odpovědi uvedlo 56% respondentů, že zkušenosti s prací s minoritou nemají, ovšem i přesto by jim to nijak nevadilo. Zbýlých 44% odpovědělo, že by s minoritou pracovat nechtěli a tato skutečnost by jim vadila. Výsledky této odpovědi pravděpodobně nejvíce ovlivnili osobní zkušenosti respondentů z jiných, než pracovních vztahů s minoritami.

5.3.5 Diskriminace menšin ve společnosti

Poslední z otázek určené pro minoritní skupinu se týkala diskriminace. V této otázce uvedlo 109 respondentů (84%), že se s nějakou formou diskriminace setkala. Nejčastěji to byla diskriminace mířená na minoritní skupinu, jejíž byl respondent členem. Ve 27 případech byla diskriminace mířena konkrétně na respondenta. Zbýlých 21

respondentů bylo svědkem diskriminace jiné minoritní skupiny. Ovšem v dotazníku bylo i 21 respondentů, kteří se s diskriminací nesetkali. Z výsledků odpovědí je očividné, že menšiny se s nějakou formou diskriminace setkávají běžně. Diskriminace v těchto případech probíhá většinou nenásilnou formou. Diskriminační jednání majority ve vztahu k menšině může ovlivnit jedna špatná zkušenost s menšinou, která vyvolá diskriminaci menšiny jako celku.

5.4 Vyhodnocení stanovených hypotéz

Předpoklad č. 1 *Existuje závislost na pohlaví majority při zaměstnávání menšin?*

H_0 : Názor na zaměstnávání menšin je u mužů a žen majority stejný

H_1 : Názor na zaměstnávání menšin se u mužů a žen majoritní společnosti různí

Tabulka 7- Test nezávislosti χ^2

Vztah	Testové kritérium	Kritická hodnota pro $\alpha = 0,05$	C
pohlaví/ zaměstnávání menšin	1,596	3,841	0,083
Vztah	Testové kritérium	Kritická hodnota pro $\alpha = 0,05$	C
věk/ zaměstnávání menšin	37,968	9,488	0,437
Vztah	Testové kritérium	Kritická hodnota pro $\alpha = 0,05$	C
vzdělání/ zaměstnávání menšin	37,847	5,991	0,382
Vztah	Testové kritérium	Kritická hodnota pro $\alpha = 0,05$	C
Pracovní sektor/ zaměstnávání menšin	18,264	5,991	0,272

Zdroj: Vlastní výpočty

Z tabulky č. 7 vyplývá, že H_0 o vztahu mezi pohlavím a zaměstnáváním menšin nelze zamítnout test nezávislosti $\chi^2 < \chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$ než kritická hodnota. Tudíž alternativní hypotézu zamítáme (Příloha č. 4). S využitím Pearsonova koeficientu byla změřena síla závislosti s výslednou hodnotou 0,083 (Tabulka 7).

Z výsledků průzkumu je zřejmé, že se majorita při výběru zaměstnanců z řad menšin nerozhoduje podle svého pohlaví a rozhoduje se bez tohoto vlivu.

Předpoklad č. 2 *Existuje závislost na věku respondentů (patřící k majoritě) při zaměstnávání menšin?*

H₀: Při zaměstnávání menšin neexistuje závislost na věku majority

H₁: Při zaměstnávání menšin existuje závislost na věku majority

Z tabulky č. 7 dle výsledků vyplývá, že $\chi^2 > \chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$ než kritická hodnota. Z tohoto důvodu zamítáme nulovou hypotézu H₀ a přijímáme alternativní hypotézu H₁ s 95% pravděpodobností, která nám říká, že zde určitá závislost existuje. (Příloha č. 5.)

Z výsledků průzkumu je zřejmé, že se majorita při výběru zaměstnanců z řad menšin rozhoduje podle svého věku. Z tohoto vyplývá, že respondenti ve věku okolo 30 let mají o zaměstnance z řad minorit největší zájem.

S využitím Pearsonova koeficientu byla změřena síla závislosti s výslednou hodnotou 0,437. Vzhledem k této hodnotě lze sílu závislosti hodnotit jako středně silnou (Tabulka 7).

Předpoklad č. 3 *Existuje závislost na vzdělávání respondentů (patřících k majoritě) při zaměstnávání menšin?*

H₀: Při zaměstnávání menšin neexistuje závislost na vzdělání majority

H₁: Při zaměstnávání menšin existuje závislost na vzdělání majoritních respondentů.

Z tabulky č. 7 dle výsledků vyplývá, že $\chi^2 > \chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$ než kritická hodnota. Z tohoto důvodu zamítáme nulovou hypotézu H₀ a přijímáme alternativní hypotézu H₁ s 95% pravděpodobností, která nám říká, že zde určitá závislost existuje. (Příloha č. 6.)

Z výsledků průzkumu je zřejmé, že se majorita při výběru zaměstnanců z řad menšin rozhoduje podle svého vzdělání a že nejčastěji zaměstnávají minoritní skupiny respondenti se středoškolským vzděláním zakončeným maturitou, což současně ukazuje, že středoškolské vzdělání s maturitou je nejčastějším vzděláním majoritní společnosti.

S využitím Pearsonova koeficientu byla změřena síla závislosti s výslednou hodnotou 0,382. Vzhledem k této hodnotě lze sílu závislosti hodnotit jako středně silnou (Tabulka 7).

Předpoklad č. 4 *Existuje závislost na sektoru, ve kterém majorita pracuje při zaměstnávání menšiny?*

H₀: Při zaměstnávání menšin neexistuje závislost na sektoru, ve kterém majoritní respondenti pracují.

H₁: Při zaměstnávání menšin existuje závislost na sektoru, ve kterém majoritní respondenti pracují.

Z tabulky č. 7 dle výsledků vyplývá, že $\chi^2 > \chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$ než kritická hodnota. Z tohoto důvodu zamítáme nulovou hypotézu H₀ a přijímáme alternativní hypotézu H₁ s 95% pravděpodobností, která nám říká, že zde určitá závislost existuje. (Příloha č. 7.)

Z výsledků průzkumu je zřejmé, že se majorita při výběru zaměstnanců z řad menšin rozhoduje podle sektoru, ve kterém pracují nebo pracovali. Z tohoto závěru se dá konstatovat, že nejčastěji by minoritu zaměstnali osoby, které mají zkušenosti s prací ve státní sféře

S využitím Pearsonova koeficientu byla změřena síla závislosti s výslednou hodnotou 0,272. Vzhledem k této hodnotě lze sílu závislosti hodnotit jako slabou (Tabulka 7).

Při bližším pohledu na výsledky stanovených hypotéz vyplývá, že co se týče zaměstnávání menšin, nemá pohlaví majority významnější vliv (Příloha č. 4). Ovšem pokud se zaměříme na věk, vzdělání a sektor, ve kterém majorita pracuje, míra vlivu je značná.

Nejsilnější závislost byla zaznamenána při testování respondentů z hlediska věku. Nejvíce tolerantní skupinou byli respondenti do 26 let věku (Příloha č. 5), kde by menšinu zaměstnalo a nezaměstnalo shodně 30 respondentů. Co se týče starších ročníků respondentů, nahlíželi na zaměstnání menšin spíše odmítavě. Nejpočetnější v tomto postoji byla skupina respondentů od 27 do 36 let věku, kde 65 dotazovaných uvedlo, že by dalo přednost majoritě a pouze 4 respondenti by menšinu zaměstnali.

V otázce závislosti vzdělání respondentů na zaměstnávání menšin byla prokázána středně silná závislost (Příloha č. 6). Nejtolerantnější byli respondenti zastupující

středoškolské vzdělání s maturitou, kde 51 respondentů uvedlo, že by se zaměstnáním menšin neměli problém. Zbylých 71 by ovšem menšinu nezaměstnalo. U vysokoškolsky vzdělaných respondentů byla situace dosti odlišná, u této skupiny by většina respondentů 30 menšinu zaměstnala, pouze 7 z nich by tak neučinilo. Slabší závislost byla zaznamenána i podle sektoru, ve kterém majorita pracuje.(Příloha č. 7) Prakticky stejně tolerantní byli osoby zaměstnané buď ve statním nebo soukromém sektoru, kde by menšinu zaměstnalo 150 dotazovaných a oproti tomu pouze 36 dotázaných osob by menšinu nezaměstnalo. Jiná byla skladba odpovědí u osob samostatně výdělečně činných, kde respondenti odpověděli prakticky ve stejném poměru 15 pro zaměstnání a 17 proti.

5.5 Návrhy a doporučení

Při pohledu na odpovědi z dotazníkového šetření lze rozborem těchto odpovědí dojít k závěru, že mezi největší problémy minoritních skupin patří u romské menšiny její postavení na trhu práce a to z důvodu vzdělanosti. Této situaci by rozhodně přispělo zlepšení úrovně vzdělání. Ze strany majority potom zbavení se předsudků vůči této menšině a zvýšený zájem o jejich zvyky a kulturu, který by mohl přispět k pochopení jejich postojů a chování, a tím i lepšímu náhledu na tuto minoritu.

U vietnamské menšiny je dle odpovědí z dotazníkového šetření největší problém s opuštěním své minority. Tuto menšinovou skupinu u nás zřídka nalezneme jako zaměstnance v soukromé či státní sféře naší majority. Důvodem této skutečnosti je, že tato menšina je ve velké míře založena na pomoci vlastní rodině a blízkým, a proto jsou mnozí Vietnamci již od příchodu do České republiky, až do důchodového věku, zaměstnání v pracovním sektoru své minoritní společnosti, ať už jako drobní podnikatelé nebo zaměstnanci těchto podnikatelů. Tuto situaci by nejlépe vyřešila větší osvěta majority, co se týče tradic, kultury nebo zvyků vietnamské menšiny, což by výrazně přispělo k pochopení této společnosti, která je majoritě velmi odlišná. Tato skutečnost by mohla výrazně přispět k lepšímu promísení velmi odlišných kultur, a v návaznosti na toto promísení kultur by mohlo ve větší míře docházet k zaměstnávání této menšiny v pracovních sektorech majoritní společnosti.

U ukrajinské menšiny je dle šetření, asi největší problém v jejich označování jako „levné pracovní síly“, což způsobuje jejich nerovné ohodnocení za práci a ve velké míře i vznik „černých pracovních míst“ a ještě větší zneužívání této menšiny. Řešením této situace by byla pravděpodobně záruka rovného jednání ze strany státu a větší a důkladnější kontroly stavebních a jiných firem využívajících dělnické profese, kde je tato menšina ve většinové míře zaměstnána. Výrazně častější kontrola státními orgány, větší hrozba pokut a sankcí, by mohla firmy odradit od rizika přijímat tyto dělníky „na práci na černo“ a celkově by to přispělo ke zlepšení ekonomické situace a postavení této menšiny na trhu práce.

6. Závěr

Realisticky se lze domnívat, že v České republice se bude nadále postupně zvyšovat podíl minoritní společnosti vůči majoritě a to nejen v důsledku vyšší porodnosti, ale také následkem pokračujícího přistěhovalectví. O tom, jak masivní přistěhovalectví bude, rozhodnou nejvíce faktory, jako jsou ochota českého obyvatelstva a z toho vyplývající politická vůle tyto menšiny přijímat. Dále ekonomická prosperita České republiky vytvářející pracovní příležitosti a z tohoto vyplývající zájem přistěhování se do České republiky.

Co se týče vztahů mezi majoritní většinou a menšinami na území České republiky, lze předpokládat, že budou pokračovat dosavadní tendence. Romská menšina pravděpodobně zůstane i nadále do značné míry neintegrována a bude skupinou nejméně oblíbenou, přičemž nelze vyloučit, že lokálně bude docházet k vyostřeným situacím vyplývajícím ze skutečnosti, že sousedství s Romy, zejména s těmi, kteří žijí v sociálně vyloučených lokalitách, je vnímáno jako obtížné. Naopak není důvod předpokládat konfliktní situace s dalšími národnostními menšinami.

V současné době žije na území České republiky přes 350 tisíc Romů, 60 tisíc Vietnamců a na 135 tisíc Ukrajinců. Při soužití s těmito minoritními skupinami dochází k velkým rozdílům ve vztazích a náhledech majority na jednotlivé skupiny, i když některá z těchto skupin žije na našem území už několik set let. Konkrétně tedy romská skupina, u které i přes tak dlouhou dobu soužití panují převážně negativní postoje, bývá tato skupina velmi často označována, jako skupina parazitující na sociálním systému České republiky, jako skupina spojená s nepřizpůsobivým chováním a zvýšenou kriminalitou a skupinou, která je české společnosti spíše na obtíž. Velice často se setkáváme se situací, kdy má tato skupina v mnoha případech pouze základní vzdělání, konkrétně 69%. Toto tvrzení může podpořit i výsledek dotazníkového šetření. Co se týče romských dětí, u nich se velmi často setkáváme se situací, že své vzdělání nedokončí, což má za následek nepříznivý vývoj do budoucna.

Naopak potom vietnamská menšina, která se na našem území vyskytuje pouze několik posledních desítek let a je velice kulturně založená, se snaží sebe i svou kulturu co

nejvíce přizpůsobit českým podmínkám, aby i přes obrovské kulturní a vřední rozdíly mohla co možná nejlépe zapadnout. Velmi často se setkáváme ze strany majority s označením Vietnamců jako „stánkaři“ nebo „pěstitelé drog“. Toto označení je možná i způsobeno mediální masáží, jelikož média povětšinou o vietnamské minoritě hovoří jako o celku a problémy jednotlivců se nezabývají. Vietnamská minorita je brána českou společností jako skupina, která se i přes problémy velice snaží být společností ku prospěchu a často tím přehlíží i své osobní zájmy. Jako příklady lze uvést to, že vietnamské rodiny se snaží poskytnout svým dětem co možná nejlepší vzdělání, a na tomto si opravdu zakládají. Často se již v dnešní době setkáváme s vysokoškolsky vzdělanými vietnamskými dětmi, které již byly narozené v České republice. Dalším příkladem je schopnost a ochota podnikat i v těžkých podmínkách konkurence, například v obchodech se základními potřebami, kdy se snaží co možná nejvíce přizpůsobit potřebám občanů.

Co se potom týče ukrajinské menšiny, jedná se o skupinu, která je nám Čechům, jako slovanskému národu, asi nejbližší, i když jsou jako skupina často skloňováni jako levná pracovní síla nebo jako skupina, kterou řídí organizovaný zločin. Jsou skupinou, jejíž počet na našem území v posledních letech roste, o čemž svědčí i zvýšený počet žádostí o udělení státního občanství a s tímto trendem se dá i nadále počítat, jelikož na našem území se stále nachází mnoho pracovních možností nabízejících této skupině obyvatel zlepšení jejich ekonomické situace nebo například možnost zajistit i další generacím této menšiny vzdělání a zázemí, které je u nás zákonem zaručeno.

7. Použitá literatura

Bibliografie

JANDOREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3697-2

PECKA, Emanuel. *Sociologie politiky*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2793-6

ŠTEFKO, Martin. KOLDINSKÁ, Kristýna. *Sociální práva cizinců*. Praha: Nakladatelství C.H. BECK, 2013. ISBN 978-80-7400-463-3

ČERNÝ, Petr. *Právní ochrana před extremismem*. Praha: Nakladatelství C.H. BECK, 2008. ISBN 978-80-7400-053-9

Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin §2

ŠEREK, Jan. PETROVIČOVÁ, Zuzana. PORUBANOVÁ- NORQUIST, Michaela. *Mladí a nevšední. Studie občanského života mladých lidí z etnických menšin a majority v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6055-5

Kutnohorská, Jana. *Multikulturní ošetřovatelství pro praxi*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4413-1

MALINOVÁ, Irina. OTČENÁŠEK, Jaroslav. LENDĚLOVÁ, Věra. *Skejuš- Skejušané- Skejušan. Rusíni v Chomutově, původ, historie a současnost*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3329-9

MACEK, Petr. LACINOVÁ, Lenka. JEŽEK, Stanislav a kol. *Cesty do dospělosti. Psychologické a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8400-1

SPIRIT, Michal. *Úvod do studia práva*. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-5280-8

KUKLA, Lubomír a kol. *Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-3874-1

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce § 111

BECK, Ulrich. *Riziková společnost*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004. ISBN 978-80-7419-047-6.

Zákon č. 435/2004 Sb. *Zákon o zaměstnanosti* § 139

Internetové citace

http://multiedu.tul.cz/~jiri.rozkovec/UZS/chi2_test_o_nezavislosti.pdf

https://www.rexter.cz/rubriky/politika/xenofobie-v-cr-priklady-a-definice_146.html

<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Spole%C4%8Dnost>

https://theses.cz/id/l2zdzy/DP_Holoubkov.pdf

<https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

<http://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/247_ss_06_10.pdf

<http://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OBCR608A&z=T&f=TABULKA&katalog=30713&u=v267_VUZEMI_97_19&v=v268_null_null_null&v=v269_NARODN_3079_7

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OBCR608A&z=T&f=TABULKA&katalog=30713&v=v269_NARODN_3079_15&&v=v268_null_null_null&u=v267_VUZEMI_97_19&str=v269

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OBCR608A&z=T&f=TABULKA&katalog=30713&v=v269_NARODN_3079_9&&v=v268_null_null_null&u=v267_VUZEMI_97_19&str=v269

<https://www.vladacz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Zprava-o-stavu-romske-mensiny.pdf>

<http://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/aktuality/Zprava-o-situaci-narodnostnich-mensin-v-Ceske-republice-za-rok-2018.pdf>

https://irop.mmr.cz/IROP/media/SF/Microsites/IOP/%C5%BDadatel%C3%A9%20a%20%C5%99%C3%ADjemci/Pro%20%C5%BEadatele/P%C5%99ehled%20oblast%C3%AD%20intervence/6.1/Analýza_socialne_vyloučených_lokalit_v_CR.pdf

Seznam tabulek a grafů

TABULKA 1-KONTINGENČNÍ TABULKA	13
TABULKA 2- VÝVOJ POČTU CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE PODLE TYPU POBYTU (V TISÍCÍCH OSOB)	19
TABULKA 3- OBYVATELÉ ČESKÉ REPUBLIKY PODLE NÁRODNOSTI, K NÍŽ SE HLÁSÍ (V JEDNOTKÁCH OSOB A PROCENTECH).....	22
TABULKA 4-MATEŘSKÉ, ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ ŠKOLY, KONZERVATOŘE, VYŠŠÍ ODBORNÉ A VYSOKÉ ŠKOLY - STUDUJÍCÍ CIZINCI (V JEDNOTKÁCH OSOB).....	24
TABULKA 5-POČET KONTROL NELEGÁLNÍHO ZAMĚSTNÁVÁNÍ, KTERÉ PROVEDLA INSPEKCE PRÁCE, A POČET ODHALENÝCH PŘÍPADŮ (V JEDNOTKÁCH PŘÍPADŮ).....	30
TABULKA 6-ZMĚNY POČTU SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH (V JEDNOTKÁCH LOKALIT).....	31
TABULKA 7- TEST NEZÁVISLOSTI X2	44
GRAF 1- POČET OBYVATEL ŽIJÍCÍCH V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH PODLE VELIKOSTI OBCE, VE KTERÉ ŽIJÍ (V %)	32
GRAF 2- RESPONDENTI DLE POHLAVÍ (POČET OSOB).....	34
GRAF 3 - VĚKOVÁ SKUPINA RESPONDENTŮ- MAJORITA (V%).....	35
GRAF 4- VĚKOVÁ SKUPINA RESPONDENTŮ MINORITA (V %)	35
GRAF 5 - RESPONDENTI DLE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ (POČET OSOB)	36
GRAF 6- SOUČASNĚ ZAMĚSTNANÁ X NEZAMĚSTNANÁ MAJORITA/ MINORITA (POČET OSOB)	37
GRAF 7- SEKTOR, VE KTERÉM RESPONDENTI PRACUJÍ (POČET OSOB).....	38
GRAF 8- MAJORITA A JEJÍ NÁHLED NA ROMSKOU MENŠINU (V%)	39
GRAF 9- MAJORITA A JEJÍ NÁHLED NA VIETNAMSKOU MENŠINU (V%).....	39
GRAF 10- MAJORITA A JEJÍ NÁHLED NA UKRAJINSKOU MENŠINU (V%)	40
GRAF 11- ZASTOUPENÍ MENŠINOVÉ SKUPINY (V %).....	40
GRAF 12- ZKUŠENOSTI MINORITNÍCH SKUPIN S MAJORITOU NAŠÍ SPOLEČNOSTI (V%).....	41
GRAF 13 NÁZOR NA ZAMĚSTNÁNÍ MINORITY Z POHLEDU MAJORITY (POČET OSOB)	42
GRAF 14- PRACOVNÍ VZTAH S KOLEGOU Z MAJORITNÍ SKUPINY V PRÁCI (V%).....	43

Přílohy

Příloha č.1 Dotazník Postavení romského, ukrajinského a vietnamského etnika ve společnosti

(určeno pro minoritní skupinu)

Příloha č.2 Dotazník Postavení romského, ukrajinského a vietnamského etnika ve společnosti

(určeno pro majoritní skupinu)

Příloha č. 3 Jednostupňové třídění otázek

Příloha č. 4 Závislost mezi zaměstnáváním menšin u mužů a žen patřící k majoritě

Příloha č. 5 Závislost na věku respondentů (patřící k majoritě) při zaměstnávání menšin

Příloha č. 6 Závislost na vzdělávání respondentů (patřících k majoritě) při zaměstnávání menšin

Příloha č. 7 Závislost na sektoru, ve kterém majorita pracuje při zaměstnávání menšiny

Příloha č. 1 Dotazník Postavení romského, ukrajinského a vietnamského etnika ve společnosti (určeno pro minoritní skupinu)

DOTAZNÍK

Postavení romského, ukrajinského a vietnamského etnika ve společnosti
(určeno pro minoritní skupinu)

Vážená respondentko/ vážený respondente,
předem Vám děkuji za to, že věnujete svůj čas vyplnění tohoto krátkého anonymního dotazníku, jehož data budou použita k vytvoření bakalářské s názvem „ Postavení národnostních menšin ve společnosti“ tato práce bude zaměřena především na pracovně právní vztahy. S výsledky dat budete v případě zájmu seznámeni.

1. Jaké je vaše pohlaví?
 - Žena
 - Muž

2. Jaký je váš věk?
 - 15-18 let
 - 19-26 let
 - 27-35 let
 - 36-45 let
 - 46-55 let
 - 56-65 let

3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - bez vzdělání
 - základní
 - středoškolské bez maturity
 - středoškolské s maturitou
 - vysokoškolské

4. Jakou menšinovou skupinu zastupujete?

- Romskou
- Vietnamskou
- Ukrajinskou

5. Jste právě teď zaměstnán/a?

k ANO

k Pokud NE, uveďte důvod proč, a jak svoji nezaměstnanost řešíte:

6. Pokud jste odpověděl na otázku č. 5 ANO, uveďte prosím, v jakém sektoru pracujete:

- Osoba samostatně výdělečně činná
- Státní zaměstnanec
- Zaměstnanec v soukromém sektoru

7. Jaký je/byl váš pracovní vztah s kolegou v práci z majoritní (většinové) skupiny?

- V pořádku, byli jsme si rovni.
- Špatný, měl/a jsem x mám s kolegou problém z jeho strany.
- Špatný, měl/a jsem x mám s kolegou problém z mé strany.
- Nikdy jsem nepracoval/a

8. Jaké máte zkušenosti s majoritní (většinovou) skupinou naší společnosti? (můžete zaškrtnout více odpovědí)

- Žádné
- dobré- nikdy jsem se nedostal/a ani jsem nebyl/a svědkem konfliktu
- v majoritní společnosti mám dobré přátele
- špatné – dostal/a jsem se nebo jsem byl/a svědkem konfliktu

9. Při žádosti o práci jste měl/a pocit, že se na Vaše přijetí nahlíží z hlediska vašeho minoritního začlenění ve společnosti?

- ano měl/a
- ne neměl/a
- nikdy jsem se o práci neucházel/a

10. Setkal/a jste se někdy s diskriminací vedenou na Vaši osobu nebo na jiné menšiny?

- Ano, přímo na mou osobu. (Pokud ano, kde? Např. u lékaře)
.....
- Ano, na mou menšinu.
- Ano, na jinou menšinu. (Kterou?)
- Ne, nikdy jsem se s diskriminací nesetkal/a

Příloha č.2 Dotazník Postavení romského, ukrajinského a vietnamského etnika ve společnosti (určeno pro majoritní skupinu)

DOTAZNÍK

Postavení romského, ukrajinského a vietnamského etnika ve společnosti
(určeno pro majoritní skupinu)

Vážená respondentko/ vážený respondente,
předem Vám děkuji za to, že věnujete svůj čas vyplnění tohoto krátkého anonymního dotazníku, jehož data budou použita k vytvoření bakalářské s názvem „ Postavení národnostních menšin ve společnosti“ tato práce bude zaměřena především na pracovní právní vztahy. S výsledky dat budete v případě zájmu seznámeni.

1. Jaké je vaše pohlaví?
 - Žena
 - Muž

2. Jaký je váš věk?
 - 15-18 let
 - 19-26 let
 - 27-35 let
 - 36-45 let
 - 46-55 let
 - 56-65 let

3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - bez vzdělání
 - základní
 - středoškolské bez maturity
 - středoškolské s maturitou
 - vysokoškolské

4. Jste právě teď zaměstnán?

- ANO
 - Pokud NE, uveďte důvod proč, a jak svoji nezaměstnanost řešíte:
-
-
-

5. Pokud jste odpověděl na otázku č. 4 ANO, uveďte prosím, v jakém sektoru pracujete:

- Osoba samostatně výdělečně činná
- Státní zaměstnanec
- Zaměstnanec v soukromém sektoru

6. Jak nahlížíte na Romskou, Vietnamskou a Ukrajinskou menšinu v naší společnosti?

Romská menšina

- Jsou přínosem v naší společnosti
 - Nijak naší společnosti neubližují
 - Vadí mi (uveďte důvod proč):
-
-

Vietnamská menšina

- Jsou přínosem v naší společnosti
 - Nijak naší společnosti neubližují
 - Vadí mi (uveďte důvod proč):
-
-

Ukrajinská menšina

- Jsou přínosem v naší společnosti
 - Nijak naší společnosti neubližují
 - Vadí mi (uveďte důvod proč):
-

7. Jaký je Váš pracovní vztah s kolegou z výše uvedených menšin v práci? (dopíšte Rom, Ukrajinec, Vietnamec do volných míst)

Pracoval/a jsem nebo pracuji s a nevadilo mi to.

Pracoval/a jsem nebo pracuji s a vadilo mi to.

Nepracoval/a jsem nebo nepracuji s nikým z menšin, ale vadilo by mi to s

Nepracoval/a jsem nebo nepracuji s nikým z menšin, ale nevadilo by mi to s

8. Z pohledu zaměstnavatele byste do svého týmu zaměstnal/a někoho z výše uvedených menšin?

ANO a proč:

NE a proč:

Příloha č. 3 Jednostupňové třídění otázek

Majorita

Minorita

Jste teď právě zaměstnán?	Absolutně	Relativně	X	Jakou menšinu zastupujete?	Absolutně	Relativně
ANO	207	94%	X	Romskou	38	29%
NE	12	6%	X	Vietnamskou	62	48%
Uveďte, v jakém sektoru pracujete			X	Ukrajinskou	30	23%
OSVČ	32	15%	X	Jste teď právě zaměstnán?		
Státní sektor	95	45%	X	ANO	108	83%
Zaměstnanec v soukr. sektoru	81	40%	X	NE	22	17%
Jak nahlížíte na uvedené menšiny v naší společnosti?			X	Uveďte, v jakém sektoru pracujete		
<u>Romská menšina</u>			X	OSVČ	72	66%
Jsou přínosem	20	9%	X	Státní sektor	4	4%
Nijak společnosti neublíží	35	16%	X	Zaměstnanec v soukr.sektoru	32	30%
Vadí mi,	165	75%	X	Jaký je Váš pracovní vztah s kolegy z majority?		
<u>Vietnamská menšina</u>			X	V pořádku	62	48%
Jsou přínosem	173	79%	X	Špatný, problém ze strany majority	23	18%
Nijak společnosti neublíží	24	11%	X	Špatný problém z mé strany	14	11%
Vadí mi	23	10%	X	Nikdy jsem nepracoval	31	24%
<u>Ukrajinská menšina</u>			X	Jaké máte zkušenosti s majoritou naší společnosti?		
Jsou přínosem	113	51%	X	Žádné	0	0%
Nijak společnosti neublíží	15	7%	X	Dobré	82	62%

Vadí mi	92	42%	X	Vřelé	24	19%
Jaký je Váš pracovní vztah s kolegy z uvedených menšin?			X	Špatné	24	19%
<u>Pracoval jsem s Romem</u>			X	Při žádosti o práci jste měl pocit, že se na Vaše přijetí nahlíží z hlediska minoritního začlenění?		
Vadilo mi to	10	4%	X	ANO	117	90%
Nevadilo mi to	57	26%	X	NE	13	10%
<u>Pracoval jsem s Vietnamcem</u>			X	Nikdy jsem se o práci neucházel		
Vadilo mi to	6	3%	X	Setkal jste se s diskriminací?		
Nevadilo mi to	-	0%	X	Ano, vůči mě	27	21%
<u>Pracoval jsem s Ukrajincem</u>			X	Ano, vůči mé menšině	61	47%
Vadilo mi to	14	6%	X	Ano, vůči jiné menšině	21	16%
Nevadilo mi to	35	16%	X	Ne, nikdy	21	16%
<u>Nepracoval jsem s Romem</u>			X			
Vadilo by mi to	40	19%	X			
Nevadilo by mi to		0%	X			
<u>Nepracoval jsem s Vietnamcem</u>			X			
Vadilo by mi to	3	1%	X			
Nevadilo by mi to	10	4%	X			
<u>Nepracoval jsem s Ukrajincem</u>			X			
Vadilo by mi to		0%	X			
Nevadilo by mi to	45	21%	X			

Příloha č. 4 Závislost na pohlaví majority při zaměstnávání menšin

POHLAVÍ	ANO	NE	CELKEM
MUŽ	109	45	154
ŽENA	41	25	66
CELKEM	150	70	220

Očekávané četnosti

105	49	154
45	21	66
150	70	220

Příloha č.5 Závislost na věku respondentů (patřící k majoritě) při zaměstnávání menšin

VĚK	15-26	27-35	36-45	46-55	56-65	CELKEM
ANO	30	65	42	20	10	167
NE	30	4	7	8	4	53
CELKEM	60	69	49	28	14	220

Očekávané četnosti

45,55	52,38	37,2	21,25	10,53	167
14,45	16,62	11,8	6,75	3,37	53
60	69	49	28	14	220

Příloha č. 6 Závislost na vzdělávání respondentů (patřících k majoritě) při zaměstnávání menšin

VZDĚLÁNÍ	BEZ VZDĚLÁNÍ	ZÁKLADNÍ	STŘEDOŠKOLSKÉ BEZ MATUREITY	STŘEDOŠKOLSKÉ S MATUREITOU	VYSOKOŠKOLSKÉ	CELKEM
ANO		51		51	30	132
NE		10		71	7	88
CELKEM		59		122	37	220

Očekávané činnosti

36,6	73,2	22,2	132
24,4	48,8	14,8	88
61	122	37	220

Příloha č.7 Závislost na sektoru ve kterém majorita pracuje při zaměstnávání menšiny

PRACOVNÍ SEKTOR	OSVČ	STÁTNÍ ZAMĚSTNANEC	SOUKROMÝ ZAMĚSTNANEC	CELKEM
ANO	15	80	70	165
NE	17	15	21	53
CELKEM	32	95	91	218

Očekávané četnosti

24,22	71,9	68,88	165
7,78	23,1	22,12	23
32	95	91	218